

SEJMIK WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

PROGRAM
WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI,
WZROSTU INNOWACYJNOŚCI GOSPODARKI
I KIERUNKI PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Szczecin, maj 2001

UCHWAŁA NR XXII/209/01
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
z dnia 28 maja 2001 r.

w sprawie uchwalenia programu pn. „Program Wspierania Przedsiębiorczości, Wzrostu Innowacyjności Gospodarki i Kierunki Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwie Zachodniopomorskim”.

Na podstawie art. 11 ust. 3 w zw. z art. 18 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz.U. Nr 91, poz. 576, Nr 155, poz.1014; Nr 160, poz.1060; Dz.U. Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Dz.U. Nr 12, poz.136; Nr 26, poz. 306; Nr 48, poz. 550, poz. 552; Nr 62, poz. 718; Nr 88, poz. 985; Nr 91, poz.1009; Nr 95, poz. 1041)

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1

1. Uchwala się program pn. „Program Wspierania Przedsiębiorczości, Wzrostu Innowacyjności Gospodarki i Kierunki Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwie Zachodniopomorskim”.
2. Program, o którym mowa w ust. 1 stanowi Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Zachodniopomorskiego
Wojciech Długoborski

Zdjęcie Marszałka
Rupnika

Zdjęcie Marszałka
Falińskiego

Po Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego i Programie Rozwoju Województwa na lata 2001 – 2002 przyszła pora na sektorowe programy operacyjne.

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 28 maja 2001 roku wyraził wolę przyjęcia i powierzył Zarządowi Województwa realizację „Programu Wspierania Przedsiębiorczości, Wzrostu Innowacyjności Gospodarki i Kierunków Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwie Zachodniopomorskim”. Znaczenie tego dokumentu podkreśla fakt, że jest to pierwszy program operacyjny w programie rozwoju województwa, któremu Sejmik Województwa nadał formę aktu prawa miejscowego. Program wspierania przedsiębiorczości jest propozycją samorządu województwa na podjęcie działań ograniczających bariery rozwoju gospodarczego w regionie oraz nasilające się w ostatnim okresie negatywne zjawiska na rynku pracy.

Celem programu jest wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości poprzez wskazanie działań stwarzających optymalne warunki rozwoju. Działania te to edukacja, usługi na rzecz wzrostu przedsiębiorczości, aktywizacja rynku pracy, wsparcie działań proinnowacyjnych oraz promocja gospodarki regionu.

Wiele z proponowanych działań można określić jako proste i niekosztowne bowiem mają one na celu samoorganizację i współdziałanie. Ponadto proponuje się rozwiązania mające doprowadzić do stworzenia systemu ułatwiającego i upowszechniającego dostęp małym i średnim przedsiębiorstwom do informacji gospodarczej i doradztwa. Ważnym elementem programu są propozycje działań służących ułatwieniu dostępu do instrumentów finansowych.

Programem objęte jest całe województwo, a kryteria realizacji poszczególnych zadań i projektów zależą jedynie od poszczególnych źródeł finansowania programu.

Przekazując w Państwa ręce niniejsze propozycje mamy nadzieję na podjęcie wspólnych działań na rzecz ich realizacji, bowiem tylko takie podejście jest gwarancją sukcesu.

Wicemarszałek
Województwa Zachodniopomorskiego
Henryk Rupnik

Marszałek
Województwa Zachodniopomorskiego
Józef Jerzy Faliński

Spis treści

I. Wprowadzenie

I.1. Podstawa prawna

II. Tło programu

II. 1. Rynek pracy

II.2. Popyt i podaż na innowacje w gospodarce województwa

III. Uzasadnienie wyboru

III.1. Cele i działania

III.2. Karty działań

IV. Cele, priorytety i zadania programu na lata 2001 – 2006

V. Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających przedsiębiorczości

V.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych

V.1.1. Wspieranie rozwoju zainteresowań i wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i innowacji

V.1.2. Edukacja i przygotowanie kadr w zakresie funkcjonowania, zadań i wdrażania systemu wspierania przedsiębiorczości

V.1.3. Program promocji jakości

V.2. Regionalny System Wspierania Przedsiębiorczości

V.2.1. Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości

V.2.2. Działania na rzecz integracji ośrodków w ramach sieci regionalnej oraz międzynarodowej

V.2.3. Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych

VI. Tworzenie warunków dla wzrostu innowacyjności gospodarki województwa

VI.1. Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej

VI.2. Zwiększenie sprawności wdrażania nowoczesnych rozwiązań w gospodarce

VII. Finansowanie programu

VIII. Zarządzanie i monitorowanie programu

Załączniki

I. Wprowadzenie

I.1. Podstawa prawna

Regionalny „Program wspierania przedsiębiorczości, wzrostu innowacyjności gospodarki i kierunku przeciwdziałania bezrobociu w województwie zachodniopomorskim” jest efektem realizacji zapisów „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015” przyjętej przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 23.10.2000 r. oraz Programu Rozwoju Województwa na lata 2001 – 2002 r.

Niniejszy program uwzględnia priorytety i cele rządowego programu przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 11 maja 1999 r. - „Kierunki działań rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw do 2002 roku”, określającego założenia polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw wskazując jednocześnie sposoby realizacji i źródła finansowania. Przedstawione w poniższym dokumencie kierunki uwzględniają założenia wynikające z:

- *„Narodowego programu przygotowania Polski do członkostwa w Unii Europejskiej” (NPPC) przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 23 czerwca 1998 r. i aktualizowanego co roku programu Rady Ministrów, zawierającego szczegółowy opis zadań niezbędnych do wykonania w celu wypełnienia wymogów członkostwa;*
- *„Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego” przyjętej przez Radę Ministrów 28.12.2000 roku;*
- *„Narodowej strategii wzrostu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w latach 2000 – 2006” przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 4 stycznia 2000 roku;*
- *„Założeń polityki innowacyjnej państwa” przyjętych przez Radę Ministrów w dniu 6.12.1999 roku.*

Program poniższy jest realizacją zapisów ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 roku (Dz. U. z dnia 18.07.1998 r. Nr 91, poz. 576 z późniejszymi zmianami), której art. 11 określa zadania samorządu z zakresu wspierania przedsiębiorczości. Założenia programu uwzględniają zapisy ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z dnia 24.01.2001 Nr 6, poz.56 tekst jednolity), która reguluje zadania państwa w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy.

II. Tło programu

II.1. Rynek pracy

Głównym problemem rynku pracy w województwie jest konieczność sprostanienia w najbliższych latach popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wysoką stopę bezrobocia i wkraczanie młodych ludzi na rynek pracy do 2006 roku. Oznacza to konieczność tworzenia nowych miejsc pracy. Zwiększenie grupy produkcyjnej o ponad 100 tys. osób w okresie do 2006 roku przy istniejącym bezrobociu stwarza poważne problemy. Zatrudnienie takiej liczby osób będzie najważniejszą sprawą do rozwiązania w najbliższym okresie.

Spadek liczby młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych o 67 tys. i szkół średnich o 39 tys. wywoła problemy w systemie oświaty i systemie kształcenia (zmiana sieci szkół, redukcja kadry nauczycielskiej itd.).

W województwie na koniec roku 2000 zarejestrowanych było 179,9 tys. podmiotów gospodarczych, z tego 174,8 tys. w sektorze prywatnym.

W okresie od 01.01.1999 do 31.03.2001 nastąpił spadek liczby pracujących w województwie z 617,1 tys. do 581,5 tys. osób.

Największa liczba podmiotów koncentruje się wokół dużych miast (Szczecin, Koszalin, Stargard Szczeciński), a także miast i gmin położonych w północnej części regionu. Podstawę działalności gospodarczej prowadzonej w województwie zachodniopomorskim stanowią małe podmioty zatrudniające do 9 osób. Ich liczba wynosiła 163 228. Zatrudniających od 10 do 50 osób - 5 227, a od 51 do 250 osób 1 303. Łączna liczba małych i średnich przedsiębiorstw w województwie wynosiła 169 758.

W 1999 i 2000 roku ich udział wyniósł odpowiednio 95,8 i 96,2% ogółu. Jednocześnie małe firmy w województwie stanowią szacunkowo od 5% do 6% wszystkich jednostek gospodarczych zarejestrowanych w kraju. Najmniej jest firm dużych (0,1%), także w porównaniu z całym krajem. Najpopularniejszymi rodzajami działalności prowadzonymi przez małe i średnie firmy były: handel i naprawy, obsługa i wynajem nieruchomości oraz budownictwo.

W roku 2000 w porównaniu do 1999 ilość zarejestrowanych w województwie małych i średnich firm wzrosła o 9,1%. Najwięcej podmiotów przybyło w dziedzinie pośrednictwa finansowego (35,9%), natomiast liczba przedsiębiorstw w najbardziej popularnym obszarze działania, jakim jest handel i naprawy, charakteryzuje się najniższą dynamiką wzrostu (4,5%). Jednocześnie udział MŚP zajmujących się handlem i naprawami w ogóle spadł z 34,16%

według stanu na dzień 31.03.1999 roku do 32,74% według stanu na dzień 31.03.2000 roku. Stanowi to niewątpliwie dowód na wypieranie z rynku małych firm przez duże sieci handlowe. Jedyną ich szansą na przetrwanie w przyszłości będzie konsolidacja.

Wartość eksportu małych i średnich firm na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim w 1995 roku kształtowała się na poziomie 142 USD, a w 1997 roku wzrosła do 166 USD (w chwili obecnej niedostępne są dane z późniejszych okresów). Z punktu widzenia wysokości tego wskaźnika plasuje to zachodniopomorskie na 4 miejscu w kraju. Z kolei wartość importu MŚP na 1 mieszkańca wynosiła w 1995 roku 222 USD, a w 1997 roku wzrosła do 304 USD (4 miejsce w Polsce). Zwiększenie obu wskaźników wskazuje na zwiększenie znaczenia małych i średnich firm w handlu zagranicznym województwa zachodniopomorskiego. Świadczy o tym również wskaźnik ujawnionych przewag komparatywnych MŚP. Stanowi on relację udziału województwa w ogólnopolskim eksporcie MŚP do udziału województwa w całkowitym eksporcie Polski. Wskaźnik wyższy od jedności dowodzi, iż małe i średnie przedsiębiorstwa kreują strumień eksportu w stopniu większym niż duże firmy (w proporcji wielkości produkcji). Wartość tego wskaźnika była w 1997 roku dla zachodniopomorskiego większa od jedności i wynosiła 1,17.

Powyższe dane wskazują, iż MŚP podobnie jak w krajach UE, zaczynają odgrywać coraz większą rolę w gospodarce narodowej. Stanowią źródło wzrostu gospodarczego i istotny czynnik ograniczania bezrobocia.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim na koniec marca 2001 r. wyniosła 161,5 tys. osób. Stopa bezrobocia (21,7%) należy do najwyższych w Polsce (średnia krajowa 15,9%). Jest ona silnie zróżnicowana w poszczególnych powiatach województwa, od 9,1% w Szczecinie do ponad 33% w powiatach: drawskim (33,4%), sławieńskim (33,7%), gryfickim i świdwińskim (po 34,5%), i białogardzkim (35,3%). Rejony wysokiego bezrobocia w województwie to jednocześnie rejony o najwyższym bezrobociu w kraju.

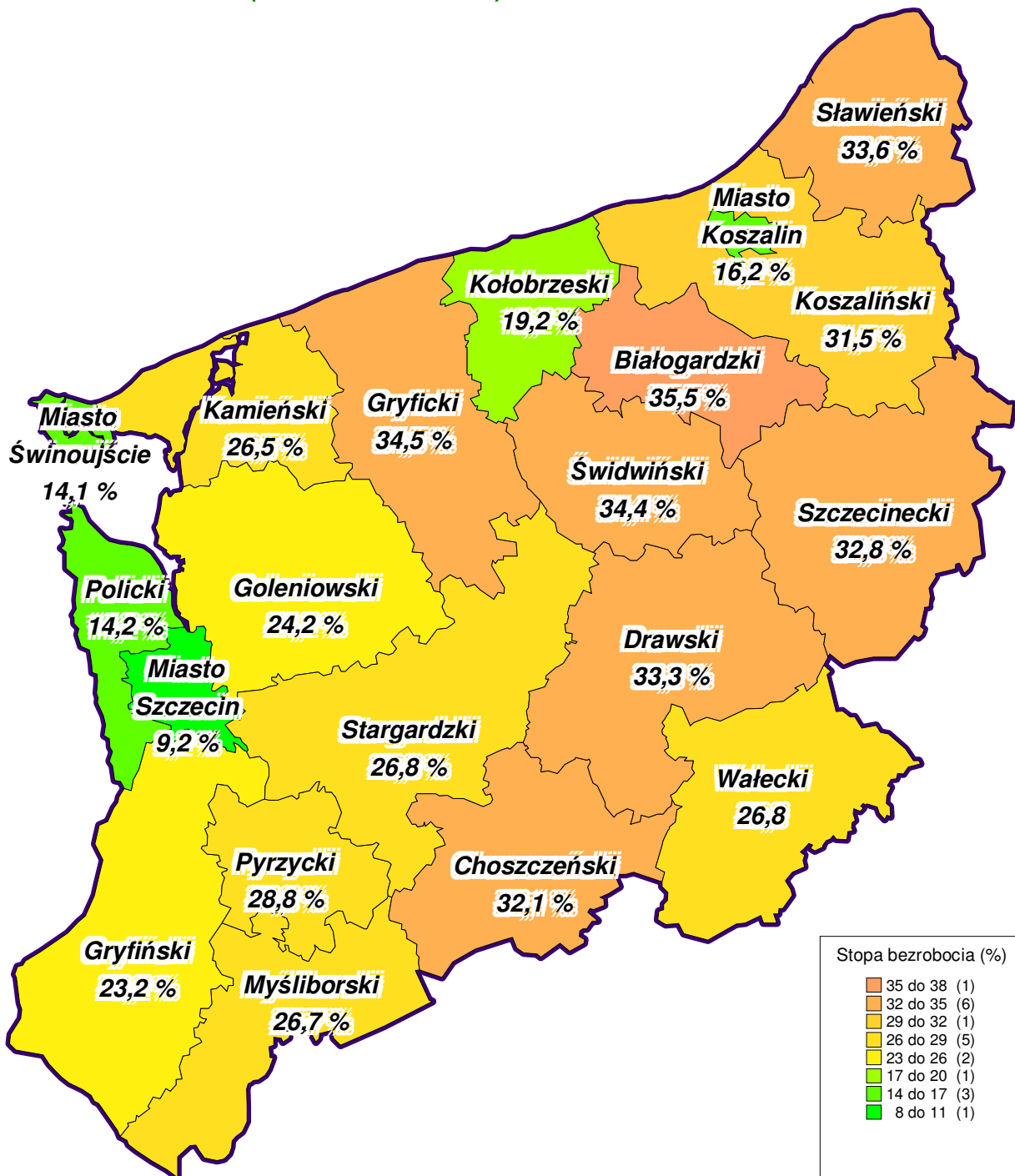
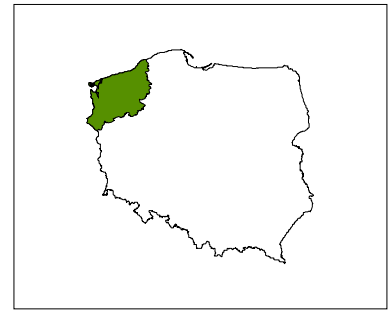
Najważniejsze uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego województwa zachodniopomorskiego związane z zasobami ludzkimi:

- wzrost w latach 2000-2006 grupy produkcyjnej o ponad 100 tys. osób (wyż demograficzny) przy istniejącym 150-tysięcznym bezrobociu stworzy poważny problem na rynku pracy; zatrudnienie takiej liczby osób będzie najważniejszą sprawą do rozwiązania w najbliższym okresie,

- spadek liczby młodzieży uczęszczającej do szkół podstawowych o 67 tys. i szkół średnich o 39 tys. wywoła poważne problemy w systemie oświaty (niż demograficzny),
- znaczące bezrobocie na obszarach wiejskich i małomiasteczkowych,
- niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych wśród osób zatrudnionych i bezrobotnych,
- pogłębiająca się redukcja zatrudnienia związana z wprowadzonymi reformami w szkolnictwie i służbie zdrowia, Polskich Kolejach Państwowych oraz w zakładach pracy zaliczanych do sektora publicznego,
- trudności absolwentów ze znalezieniem zatrudnienia,
- ograniczony dostęp szkół zawodowych do informacji o zmianach i trendach na rynku pracy,
- wzrost ilości obszarów zagrożonych strukturalnym bezrobociem,
- przewidywane redukcje zatrudnienia, które dotyczą takich firm jak: PKP (łącznie w latach 2000-2002 ok. 3600 osób), zakładów branży chemicznej, firm armatorskich floty handlowej czy przewozów promowych, a także firm rybołówstwa morskiego itp.,
- na obszarze województwa zachodniopomorskiego znajduje się 10 powiatów, na których występują zbiorowości zagrożone marginalizacją: białogardzki, drawski, gryficki, kamieński, pyrzycki, sławieński, stargardzki, szczecinecki, świdwiński, wałecki.

**Stopa bezrobocia w powiatach
województwa zachodniopomorskiego**

(stan na 31.03.2001 r.)

II.2. Popyt i podaż na innowacje w gospodarce województwa

W województwie zachodniopomorskim funkcjonuje 19 jednostek zaliczonych zgodnie z nomenklaturą GUS do działalności badawczej i rozwojowej zatrudniających 2 423 osoby, z czego 177 osób jest zatrudnionych bezpośrednio w jednostkach rozwojowych^(a), a pozostała część pracuje w szkołach wyższych. Region zachodniopomorski jest jedynym województwem w kraju nie posiadającym na swoim terenie jednostek badawczo– rozwojowych, mających statut jednostek PAN. W związku z powyższym nakłady na działalność badawczo – rozwojową należą do najniższych w kraju i wynoszą 69,3 mln zł (11 pozycja w kraju) na ogólną kwotę środków krajowych 4 590,5 mln zł co stanowi zaledwie 1,5% ogółu wydanych środków. Nakłady na działalność badawczo – rozwojową w sektorze przedsiębiorstw również należą do najniższych w kraju. Nakłady w wysokości 14,9 mln (0,7% ogółu wydatków krajowych) poniesione przez sektor przedsiębiorstw daje nam 14 pozycję z pośród wszystkich województw. Wyprzedzamy jedynie województwo lubuskie i warmińsko – mazurskie.

Analiza dostępnych środków automatyzacji procesów produkcyjnych oraz mediów elektronicznych w przemyśle nie napawa optymizmem. Mała ilość automatycznych linii produkcyjnych sterowanych komputerowo - 75 (2% ogółu linii krajowych), centrów obróbkowych – 40 (2,4% ogółu centrów krajowych) jak i robotów przemysłowych – 4 (0,6% ogółu krajowych robotów przemysłowych) to rzeczywisty obraz nowoczesności i konkurencyjności naszego przemysłu. Jedynie ilość komputerów zaangażowanych do sterowania i regulacji procesami technologicznymi plasuje region na średnim poziomie krajowym. Internet – nowoczesny nośnik elektroniczny jest wykorzystywany przez 170 przedsiębiorstw, co stanowi 3,8% ogółu firm korzystających z internetu w kraju (10 pozycja w kraju).

W województwie nie przeprowadzono dotychczas analizy popytu na innowacje na poziomie przedsiębiorstw. Stan rozwoju i potencjał poszczególnych sektorów i działów gospodarki oraz prognozy rozwojowe pozwalają wskazać obszary gospodarki mogące tworzyć potencjalny obszar popytu na innowacje. Będą to na pewno technologie i techniki informacyjne, których rozwój wzbudzony procesami globalizacyjnymi jest nieunikniony i będzie w znacznym stopniu miernikiem konkurencyjności regionu. Zaczątkiem tego popytu jest duża ilość firm zainteresowanych wprowadzaniem innowacji w tym obszarze. Będą to także technologie i techniki związane z ochroną środowiska.

Na procesy technologiczne i techniki związane z środowiskiem będzie duże zapotrzebowanie w związku ze znaczną ilością zadań jakie czekają na rozwiązanie w tym obszarze na terenie województwa. Mogą to być także obszary tradycyjnych przemysłów, których potencjał na dzień dzisiejszy rokuje nadzieje na rozwój. Można zaliczyć do tych obszarów na pewno przemysł stoczniowy, chemiczny czy drzewny.

Potencjalny popyt na innowacje będzie rósł również w miarę wzrostu potencjału małych i średnich przedsiębiorstw, co jest między innymi celem tego programu. Zjawiska tego można spodziewać się w transporcie ze względu na tranzytowe położenie województwa oraz wśród firm działających w branży turystycznej. Potencjalny popyt na innowacje, mierzony ilością działających firm w poszczególnych działach gospodarki obrazuje poniższa tabela.

PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG SEKTORÓW I SEKCJI ¹⁾

SEKCJE A – stan w końcu grudnia 2000 r B – stan w końcu grudnia 1999 r = 100	Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny
OGÓŁEM			
A	179915	5946	173969
B	107,8	126,6	107,3
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo			
A	5448	58	5390
B	109,5	93,5	109,7
Rybołówstwo i rybactwo			
A	664	4	660
B	116,5	100	116,6
Górnictwo i kopalnictwo			
A	83	4	79
B	105,7	200	102,6
Przetwórstwo przemysłowe			
A	16366	121	16245
B	105,0	96,0	105,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę			
A	289	72	217
B	105,9	101,4	107,4
Budownictwo			
A	19777	67	19710
B	106,6	91,8	106,7
Handel i naprawy			
A	57144	45	57099
B	103,5	97,8	103,5
Hotele i restauracje			
A	10031	35	9996
B	107,0	97,2	107,1
Transport, gospodarka magazynowa, łączność			
A	13629	61	13568
B	104,2	96,8	104,2
Pośrednictwo finansowe			
A	5624	4	5620
B	121,8	44,4	122,0
Obsługa nieruchomości i firm			
A	28294	2836	25458
B	118,3	154,7	115,3
Administracja publiczna i obrona narodowa			
A	828	716	112
B	126,0	117,0	248,9
Edukacja			
A	3026	1152	1871
B	111,3	118,0	107,6
Ochrona zdrowia i opieka społeczna			
A	9181	563	8618
B	108,0	98,4	108,7
Pozostała działalność usługowa, społeczna i indywidualna			
A	9534	208	9326
B	109,4	98,1	109,7

¹ Zarejestrowane w rejestrze KRUPGN - REGON

**LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH WEDŁUG POWIATÓW I
WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM
NA PODSTAWIE SYSTEMU REGON**

Stan na 30.IX.2000 r.

POWIATY A – podmioty podstawowe B – podm. podstaw. czynne		OGÓŁEM	0 – 5 osób	6 – 20 osób	21 – 100 osób	101 – 250 osób	251 i więcej
Woj.							
Zachodniopomorskie	A	176058	166113	6373	2971	413	188
	B	168581	159172	5966	2850	407	186
POW. BIAŁOGARDZKI	A	3492	3284	119	77	11	1
	B	3417	3215	115	75	11	1
POW. CHOSZCZEŃSKI	A	3255	3021	139	82	11	2
	B	3163	2947	127	76	11	2
POW. DRAWSKI	A	4569	4297	159	100	7	6
	B	4459	4197	154	96	7	5
POW. GOLEŃOWSKI	A	6794	6342	282	143	20	7
	B	6597	6167	265	138	20	7
POW. GRYFICKI	A	7591	7245	227	107	10	2
	B	7301	6974	212	103	10	2
POW. GRYFIŃSKI	A	7002	6582	266	141	8	5
	B	6766	6362	254	137	8	5
POW. KAMIENSKI	A	5800	5498	216	78	7	1
	B	5581	5295	203	75	7	1
POW. KOŁOBRZESKI	A	10479	9965	340	143	24	7
	B	10209	9722	316	140	24	7
POW. KOSZALIŃSKI	A	5247	4964	178	95	9	1
	B	5098	4827	172	90	8	1
POW. MYŚLIBORSKI	A	5148	4793	221	117	12	5
	B	4924	4582	211	114	12	5
POW. POLICKI	A	6003	5641	240	109	10	3
	B	5668	5323	225	107	10	3
POW. PYRZYCKI	A	2642	2458	114	62	6	2
	B	2587	2411	110	58	6	2
POW. SŁAWIEŃSKI	A	4581	4326	158	82	13	2
	B	4427	4182	151	79	13	2
POW. STARGARDZKI	A	11535	10904	373	215	35	8
	B	11214	10616	252	203	35	8
POW. SZCZECINECKI	A	5903	5545	204	132	13	9
	B	5757	5415	193	127	13	9
POW. ŚWIDWIŃSKI	A	2944	2702	131	98	9	4
	B	2866	2640	120	94	8	4
POW. WAŁECKI	A	4648	4285	246	101	9	7
	B	4416	4083	224	93	9	7
M. KOSZALIN	A	15043	14236	501	221	60	25
	B	14391	13628	463	216	59	25
M. SZCZECIN	A	57551	54441	2081	812	133	84
	B	54087	51169	1932	773	130	83
M. ŚWINOUJŚCIE	A	5831	5584	178	56	6	7
	B	5653	5417	167	56	6	7

III. Uzasadnienie wyboru

III.1. Cele i działania

Regionalny „*Program wspierania przedsiębiorczości, wzrostu innowacyjności gospodarki i kierunki przeciwdziałania bezrobociu w województwie zachodniopomorskim*” wskazuje obszary działań koniecznych do podjęcia celem stworzenia gospodarce regionu warunków wzrostu w oparciu o już funkcjonujące instrumenty wsparcia wraz z zaprojektowaniem koniecznych instrumentów wywołujących wzrost przedsiębiorczości i innowacyjności gospodarki województwa.

Przy konstrukcji programu dokonano wyboru celu strategicznego: **poprawa konkurencyjności gospodarki województwa** na tyle ogólnego by swym zasięgiem obejmował całe możliwe spektrum działań nakierowanych na sektor MŚP zarówno tych zidentyfikowanych jak i możliwych do realizacji w przyszłości.

W oparciu o takie założenia program rozpisany został na następujące cele operacyjne:

Cel I – Wzrost poziomu wiedzy i wykształcenia kadr dla MSP

Przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do sprostania wyzwaniom stawianym przez rynek pracy. Zbudowanie systemu edukacji proprzedsiębiorczej począwszy od poziomu gimnazjalnego do systemu edukacji ustawicznej, skierowanego do kadr dla małych i średnich przedsiębiorstw. Promocja postaw przedsiębiorczych jak i budowanie wizerunku nowoczesnego pracownika oraz przedsiębiorcy. Zapewnienie dostępności usług z zakresu poradnictwa zawodowego, poprzez przygotowanie instytucji oświatowych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych, do świadczenia pomocy z zakresu planowania kariery zawodowej młodzieży i osób dorosłych.

Oczekiwane efekty

<i>Wskaźniki produktu</i>	<i>Wskaźniki rezultatu</i>	<i>Wskaźniki oddziaływania</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Staże szkoleniowe i zawodowe, • Program edukacyjny dla młodzieży, • Konkursy wiedzy ekonomicznej, • Konkursy gospodarcze dla MŚP, • Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie i Koszalinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość staży szkoleniowych i zawodowych, • Liczba młodzieży objętej programem, • Liczba MŚP biorących udział w konkursach gospodarczych, • Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zatrudnialności młodzieży i bezrobotnych, • Skrócenie okresu pozostawania bez pracy,

Cel II – Wzrost przedsiębiorczości

Rozbudowa i wzmocnienie sieci instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Sieć ma służyć integracji działań na rzecz realizacji polityki rządu i regionu wobec MSP. Zwiększenie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja

przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Oczekiwane efekty

<i>Wskaźniki produktu</i>	<i>Wskaźniki rezultatu</i>	<i>Wskaźniki oddziaływania</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Pożyczki na tworzenie nowych miejsc pracy, • Dotacje dla podmiotów gospodarczych, • Sieć Ośrodków Wspierania Przedsiębiorczości, • Regionalny system informacji gospodarczej, • Centrum promocji systemów jakości, • Targi i giełdy dla MŚP, • Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych, • Regionalne Fundusze Pożyczkowe, • Regionalny Fundusz Inwestycyjny, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość udzielonych pożyczek dla bezrobotnych, • Ilość udzielonych dotacji dla MŚP, • Ilość utworzonych ośrodków wspierania przedsiębiorczości, • Liczba punktów informacji gospodarczej, • Ilość udzielonych informacji gospodarczych, • Ilość uzyskanych certyfikatów jakości serii 9000 i 14000 w sektorze MŚP, • Ilość firm biorących udział w targach i giełdach, • Ilość udzielonych poręczeń kredytowych dla MŚP, • Ilość udzielonych pożyczek dla MŚP, • Ilość przedsięwzięć z udziałem Funduszy Inwestycyjnych, • Wielkość kapitału ulokowanego w przedsięwzięciach gospodarczych o dużym stopniu ryzyka, 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie nowych miejsc pracy, • Zwiększenie dostępności do informacji gospodarczej na poziomie lokalnym, • Zmiana struktury zatrudnienia w sektorze małych firm, • Zwiększenie ilości firm przygotowanych do integracji z rynkiem europejskim, • Zwiększenie dostępności do kapitału na rozwój MSP,

Cel III - Aktywizacja rynku pracy

Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.

Oczekiwane efekty

<i>Wskaźniki produktu</i>	<i>Wskaźniki rezultatu</i>	<i>Wskaźniki oddziaływania</i>
<ul style="list-style-type: none">• Usługi na rzecz pośrednictwa pracy,• Usługi z zakresu poradnictwa zawodowego,• Staże absolwenckie,• Zatrudnienie subsydiowane,	<ul style="list-style-type: none">• Ilość usług pośrednictwa pracy,• Ilość usług poradnictwa zawodowego,• Liczba staży absolwenckich,• Liczba szkoleń,• Liczba zatrudnień subsydiowanych,• Liczba zatrudnionych absolwentów,	<ul style="list-style-type: none">• Zmniejszenie bezrobocia,• Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia absolwentów,• Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia osób zagrożonych marginalizacją społeczną,• Ograniczenie ilości zwalnianych pracowników z przyczyn zakładu pracy,• Zwiększenie dostosowania kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy,

Cel IV – **Rozwój technologii oraz wzrost innowacyjności**

Tworzenie warunków do realizacji zadań na rzecz budowy struktury instytucjonalnej i organizacyjnej służącej rozwojowi rynku innowacji i wdrożeniom postępu technologicznego do gospodarki. Wspierane będą działania służące tworzeniu warunków dla rozwoju zespołów naukowo – badawczych, badania przedwdrożeniowe oraz podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych do przemysłu.

Oczekiwane efekty

<i>Wskaźniki produktu</i>	<i>Wskaźniki rezultatu</i>	<i>Wskaźniki oddziaływania</i>
<ul style="list-style-type: none">• Nowe centra w Koszalińskim Parku Naukowo – Technologicznym,• Szczeciński Park Technologiczny,• Centrum Wdrożeń Przemysłowych w Koszalinie,• Regionalne centrum transferu technologii,	<ul style="list-style-type: none">• Liczba zespołów naukowo – badawczych,• Liczba prowadzonych projektów badawczo – rozwojowych,• Ilość patentów, licencji i wniosków racjonalizatorskich,• Liczba firm biorących udział w projektach badawczo – wdrożeniowych,• Liczba wdrożonych projektów,• Liczba firm z sektora MŚP korzystających z usług centrum transferu technologii,	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie nakładów na B + R w regionie,• Zwiększenie ilości firm biorących udział w VI Ramowym Programie UE i programach krajowych,• Zwiększenie dostępności do informacji o wynikach prac naukowych,

Cel V – Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje

Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomagania procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagające jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo - terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorządy lokalne.

Oczekiwane efekty

<i>Wskaźniki produktu</i>	<i>Wskaźniki rezultatu</i>	<i>Wskaźniki oddziaływania</i>
<ul style="list-style-type: none">• Regionalna baza ofert inwestycyjnych i eksportowych,• Euroregionalny system promocji gospodarczej,• Euroregionalne logo promocyjne,	<ul style="list-style-type: none">• Liczba firm korzystających z usług,• Liczba zebranych ofert w bazie,• Liczba zrealizowanych ofert inwestycyjnych,• Ilość produktów i usług objętych promocją euroregionalną,	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie nakładów na inwestycje bezpośrednie w regionie,• Zwiększenie ilości stałych miejsc pracy w regionie,• Zwiększenie udziału eksportu towarów i usług w strukturze sprzedaży sektora MŚP,

W dalszej części programu przedstawiony został pełen zestaw koniecznych do wdrożenia działań niezbędnych dla realizacji nakreślonego celu strategicznego.

Marszałek Województwa w porozumieniu z Ministerstwem Gospodarki oraz Ministerstwem Polityki Regionalnej i Budownictwa powoła **Regionalną Instytucję Finansującą**, która docelowo będzie administrować oraz zarządzać instrumentami wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie regionalnym. Regionalna Instytucja Finansująca będzie partnerem Polskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości współpracującym przy wdrażaniu polityki sektorowej rządu wobec MŚP, pełniąc jednocześnie analogiczną rolę wobec samorządowych władz regionalnych we wdrażaniu strategii rozwoju regionu w obszarze dotyczącym MŚP.

Cele i działania dla programu

1	2	3	4	5
WZROST POZIOMU WIEDZY I WYKSZTAŁCENIA KADR DLA MŚP	WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	AKTYWIZACJA RYNKU PRACY	ROZWÓJ TECHNOLOGII ORAZ WZROST INNOWACYJNOŚCI	PROMOCJA REGIONU - WZROST NAKŁADÓW NA INWESTYCJE
REGIONALNA INSTYTUCJA FINANSUJĄCA				
1. Euroregionalna szkoła przedsiębiorczości 2. Program edukacyjny dla młodzieży szkolnej 3. Konkursy dla przedsiębiorstw i przedsiębiorców 4. Zintegrowany system poradnictwa zawodowego	1. Programy rynku pracy 2. Sieć Ośrodków Wspierania Przedsiębiorczości 3. Regionalny System Informacji Gospodarczej 4. Centrum promocji systemów jakości 5. Targi i giełdy dla MŚP 6. Euroregionalny Szczyt MŚP 7. Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych 8. Euroregionalna sieć wspierania przedsiębiorczości 9. Regionalne Fundusze Pożyczkowe 10. Regionalne Fundusze Inwestycyjne	1. Świadczenie i doskonalenie usług z zakresu pośrednictwa pracy 2. Realizacja usług z zakresu poradnictwa zawodowego 3. Organizacja szkoleń 4. Organizacja staży absolwenckich 5. Usługi na rzecz łagodzenia skutków zwolnień grupowych 6. Zatrudnienie subsydiowane 7. Program „Absolwent” 8. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej 9. Opracowywanie analiz dotyczących popytu i podaży siły roboczej w regionie	1. Regionalna rada do spraw nauki, techniki i innowacji 2. Centra innowacyjności 3. Regionalne Centrum Transferu Technologii	1. Centrum obsługi inwestorów i eksporterów 2. Regionalny system referencji inwestycyjnych 3. Domy współpracy międzynarodowej 4. Regionalne Grupy Lobbyingowe 5. Euroregionalne centrum MARKI

III. 2 Karty działań

Cel strategiczny: poprawa konkurencyjności gospodarki województwa

Cel pośredni	Regionalna Instytucja Finansująca.
Opis celu	Marszałek Województwa w porozumieniu z Ministerstwem Gospodarki oraz Ministerstwem Polityki Regionalnej i Budownictwa powoła Regionalną Instytucję Finansującą , która docelowo będzie administrować oraz zarządzać instrumentami wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie regionalnym. Regionalna Instytucja Finansująca będzie partnerem Polskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości współpracującym przy wdrażaniu polityki sektorowej rządu wobec MSP, pełniąc jednocześnie analogiczną rolę wobec samorządowych władz regionalnych we wdrażaniu strategii rozwoju regionu w obszarze dotyczącym MSP.
Działania	<ul style="list-style-type: none">• Obsługa kontraktowa poszczególnych instrumentów,• Obsługa finansowo – księgowo, archiwizacja i audyty,• Monitorowanie,• Sprawozdawczość,• Promocja,• Obsługa techniczno – administracyjna,
Efekty	<ul style="list-style-type: none">• Koordynacja wsparcia na poziomie regionu,• Spójność działań i jednakowy standard wdrażania instrumentów wsparcia na wszystkich poziomach,• Obsługa informacyjno – szkoleniowa działań lokalnych,• Ułatwiona obsługa administracyjna, monitorowanie, sprawozdawczość oraz promocja systemu wspierania,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none">• Ministerstwo Gospodarki,• Ministerstwo Polityki Regionalnej i Budownictwa,• Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego,• Samorządy terytorialne województwa,• Partnerzy społeczni,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">• Budżet państwa,• Budżet samorządu województwa,• Środki Unii Europejskiej.
Zadania/ projekty	Przygotowanie i przeprowadzenie procedur wybrania Regionalnej Instytucji Finansującej w trybie oferty publicznej.

Cel 1	Wzrost poziomu wiedzy i wykształcenia kadr dla MŚP
Opis celu	Przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do sprostania wyzwaniom stawianym przez rynek pracy. Zbudowanie systemu edukacji przedsiębiorczej począwszy od poziomu gimnazjalnego do systemu edukacji ustawicznej skierowanego do kadr dla małych i średnich przedsiębiorstw. Celem jest zarówno promocja postaw przedsiębiorczych jak i budowanie wizerunku nowoczesnego pracownika oraz przedsiębiorcy. Zapewnienie dostępności usług z zakresu poradnictwa zawodowego poprzez przygotowanie instytucji oświatowych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych, do świadczenia pomocy z zakresu planowania kariery zawodowej młodzieży i osób dorosłych.
Działanie 1	Euroregionalna szkoła przedsiębiorczości
Opis działań	Szkoła przedsiębiorczości będzie zespołem działań, w ramach których pracodawcy i pracownicy i ich organizacje, w ramach euroregionu „POMERANIA” wymieniali będą umiejętności i doświadczenia, zarówno teoretyczne jak i praktyczne. Działania te realizowane będą poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Staże szkoleniowe i zawodowe, • Wymiany grup pracowników, • Wspólne programy doskonalenia zawodowego, • Spotkania biznesowe.
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Wykreowanie naturalnych więzi gospodarczych, • „Umiejdzynarodowienie” rynku pracy we wspólnym obszarze gospodarczym euroregionu, • Wykreowania nowoczesnych form doskonalenia zawodowego, • Rozwoju zasobów ludzkich dla małych i średnich przedsiębiorstw,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Wyższe uczelnie, • Średnie szkoły zawodowe, • Samorząd województwa, samorzady lokalne, • Euroregion „Pomerania”, • Podmioty gospodarcze, • Samorząd gospodarczy i zawodowy,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet województwa, • Budżety samorządów lokalnych, • Podmioty prawne i fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie koncepcji organizacyjnej i programowej przedsięwzięcia, • Pozyskanie międzynarodowych i krajowych partnerów zainteresowanych realizacją przedsięwzięcia,

Cel I	Wzrost poziomu wiedzy i wykształcenia kadr dla MŚP
Opis celu	Przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do sprostania wyzwaniom stawianym przez rynek pracy. Zbudowanie systemu edukacji przedsiębiorczej począwszy od poziomu gimnazjalnego do systemu edukacji ustawicznej skierowanego do kadr dla małych i średnich przedsiębiorstw. Celem jest zarówno promocja postaw przedsiębiorczych jak i budowanie wizerunku nowoczesnego pracownika oraz przedsiębiorcy. Zapewnienie dostępności usług z zakresu poradnictwa zawodowego poprzez przygotowanie instytucji oświatowych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych, do świadczenia pomocy z zakresu planowania kariery zawodowej młodzieży i osób dorosłych.
Działanie 2	Program edukacyjny dla młodzieży szkolnej
Opis działań	Program ma na celu przekazanie podstawowej wiedzy i pojęć dotyczących gospodarki rynkowej i promocję wśród młodzieży postaw przedsiębiorczych. Działania będą realizowane poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • Program edukacyjny dla młodzieży gimnazjalnej, • Konkursy wiedzy ekonomicznej, • Konkursy wiedzy o Unii Europejskiej,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Wywołanie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych, • Pobudzenie zainteresowania otaczającą rzeczywistością, • Przygotowanie młodzieży do zmian orientacji zawodowych,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd wojewódzki, • Samorządy lokalne, • Kuratorium oświaty, • Podmioty prawne i fizyczne związane z edukacją,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd wojewódzki, • Samorządy lokalne, • Kuratorium oświaty, • Podmioty prawne i fizyczne związane z edukacją, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie koncepcji i założeń programu dla młodzieży gimnazjalnej, • Rozszerzenie konkursu gospodarczego Marszałka Województwa o kategorie dla młodzieży,

Cel I	Wzrost poziomu wiedzy i wykształcenia kadr dla MŚP
Opis celu	Przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do sprostania wyzwaniom stawianym przez rynek pracy. Zbudowanie systemu edukacji proprzedsiębiorczej począwszy od poziomu gimnazjalnego do systemu edukacji ustawicznej skierowanego do kadr dla małych i średnich przedsiębiorstw. Celem jest zarówno promocja postaw przedsiębiorczych jak i budowanie wizerunku nowoczesnego pracownika oraz przedsiębiorcy. Zapewnienie dostępności usług z zakresu poradnictwa zawodowego poprzez przygotowanie instytucji oświatowych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych, do świadczenia pomocy z zakresu planowania kariery zawodowej młodzieży i osób dorosłych.
Działanie 3	Konkursy dla przedsiębiorstw i przedsiębiorców
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie atrakcyjnej formy realizacji i nagradzania laureatów konkursów, • Wdrożenie nowych kategorii konkursu oraz ulepszenie istniejących, • Powiązanie systemowe konkursów lokalnych z konkursem gospodarczym Marszałka Województwa,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Odbudowanie zainteresowania konkursami gospodarczymi, • Promocja najlepszych regionalnych wzorców gospodarowania w województwie, w kraju i za granicą, • Tworzenie pozytywnego wizerunku przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy, • Promocja regionu jako przyjaznego przedsiębiorczości,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, samorzady lokalne, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Instytucje, organizacje gospodarcze, stowarzyszenia techniczne, • Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, • Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet samorząd województwa, • Budżety samorządów lokalnych, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, • Instytucje i organizacje okołobiznesowe, • Podmioty gospodarcze,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie założeń systemowych jednego regionalnego konkursu gospodarczego,

Cel 1	Wzrost poziomu wiedzy i wykształcenia kadr dla MŚP
Opis celu	Przygotowanie młodzieży i osób dorosłych do sprostania wyzwaniom stawianym przez rynek pracy. Zbudowanie systemu edukacji przedsiębiorczej począwszy od poziomu gimnazjalnego do systemu edukacji ustawicznej skierowanego do kadr dla małych i średnich przedsiębiorstw. Celem jest zarówno promocja postaw przedsiębiorczych jak i budowanie wizerunku nowoczesnego pracownika oraz przedsiębiorcy. Zapewnienie dostępności usług z zakresu poradnictwa zawodowego poprzez przygotowanie instytucji oświatowych, urzędów pracy, organizacji pozarządowych, do świadczenia pomocy z zakresu planowania kariery zawodowej młodzieży i osób dorosłych.
Działanie 4	Zintegrowany system poradnictwa zawodowego
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie kompleksowego programu rozwoju poradnictwa zawodowego obejmującego województwo, • Budowa i aktualizacja systemu informacji zawodowej, • Popularyzacja metod i narzędzi planowania kariery zawodowej z wykorzystaniem zasobów Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie i Koszalinie, • Powołanie podyplomowych studiów z zakresu poradnictwa zawodowego,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie kompetencji i umiejętności w zakresie funkcjonowania na rynku pracy młodzieży i osób dorosłych, • Zwiększenie mobilności społeczno-zawodowej osób poszukujących pracy, • Dostosowanie wyborów zawodowych młodzieży do potrzeb rynku pracy, • Zwiększenie szans zatrudnienia młodzieży,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Organizacje pozarządowe, • Profesjonalne podmioty komercyjne, • Instytucje edukacyjne, • Media, • Osoby planujące karierę zawodową i poszukujące zatrudnienia,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa (w tym Funduszu Pracy), • Budżety województwa, powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki Unii Europejskiej.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 1	Programy rynku pracy
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie pożyczek na tworzenie nowych miejsc pracy osobom bezrobotnym, • Udzielanie jednorazowych dotacji podmiotom gospodarczym, • Doradztwo i szkolenia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości, • Zmniejszenie bezrobocia, • Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, a szczególnie zamieszkujących tereny wiejskie, • Rozwój lokalnych podmiotów gospodarczych,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Organizacje pozarządowe, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Ośrodki wspierające przedsiębiorczość, • Osoby poszukujące pracy, w tym zainteresowane podejmowaniem działalności gospodarczej,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki własne województwa, powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości.
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 2	Sieć Ośrodków Wspierania Przedsiębiorczości
Opis działania	Utworzenie sieci ośrodków wspierania przedsiębiorczości na poziomie NTS IV,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie dostępności do wiedzy i informacji dla MSP, • Upowszechnienie dostępności do instrumentów wsparcia na poziomie lokalnym, • Integracja działań samorządów lokalnych i wojewódzkich na rzecz przedsiębiorczości, • Wpływ samorządów lokalnych na kształtowanie lokalnych instrumentów wspierania przedsiębiorczości, • Możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, samorzady lokalne, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego (ARR), • Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), • Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa (AWRSP), • Instytucje i organizacje okołobiznesowe, • Ośrodki Doradztwa Rolniczego, • Osoby prawne i fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet samorządu województwa, samorządów lokalnych, • ARR, • PARP, • AWRSP, • Środki Unii Europejskiej, • Osoby prawne i fizyczne,
Zdania	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja i pozyskanie partnerów do współpracy, • Edukacja kadr obsługujących OWP, • Standaryzacja działań na wszystkich poziomach.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości.
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 3	Regionalny System Informacji Gospodarczej
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • kompleksowa obsługa informacyjna sieci ośrodków wspierania przedsiębiorczości, • gromadzenie i udostępnianie informacji o możliwościach kooperacyjnych w regionie i ofertach zagranicznych, • wymiana informacji pomiędzy ośrodkami regionu, • obsługa inwestorów i podmiotów gospodarczych,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie dostępności do informacji gospodarczej, • Wzrost skuteczności informacji gospodarczej, • Podniesienie atrakcyjności systemu, • Możliwość kreowania polityki regionalnej na poziomie lokalnym,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, samorzady lokalne, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • AWRSP, • Instytucje i organizacje okołobiznesowe, • Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, • Wyższe uczelnie,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet samorządu województwa, • Budżety samorządów lokalnych, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Instytucje i organizacje obsługi biznesu, • AWRSP, • Środki Unii Europejskiej,
Zdania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie założeń organizacyjnych RSIG, • Utworzenie RSIG.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości.
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 4	Centrum promocji systemów jakości
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie Zachodniopomorskiej Nagrody Jakości, • Edukacja projakościowa kadr MSP, • Organizacja konferencji i seminariów o problematyce jakości, • Promowanie firm posiadających certyfikaty jakości, • Koordynacja procesów certyfikacji, • Promocja systemów jakości,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie kultury jakości w polityce regionalnej, • Promocja przedsiębiorstw i produktów, • Zwiększenie dostępności do wiedzy i informacji, • Wzrost konkurencyjności gospodarki regionu, • Wzrost udziału firm posiadających certyfikat jakości, • Spełnienie standardów dostosowawczych UE, • Wzrost eksportu z regionu,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Instytucje certyfikujące, • Ministerstwo Gospodarki, • PARP, • Podmioty gospodarcze,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Środki Unii Europejskiej, • Ministerstwo Gospodarki, • PARP,
Zdania	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie założeń organizacyjno – metodologicznych CPSJ, • Przygotowanie zasad i ustanowienie Nagrody Jakości.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 5	Targi i giełdy dla MŚP
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Wykreowanie regionalnych imprez targowych i giełd dla MŚP o znaczeniu ponad lokalnym, • Wspólne uczestnictwo środowiska gospodarczego i samorządowego w międzynarodowych imprezach targowych zgodnych z kierunkami polityki regionalnej,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja produktów i potencjału gospodarczego regionu, • Integracja środowiska gospodarczego, • Wykreowanie pro gospodarczego wizerunku,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd wojewódzki, • Samorządy lokalne, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet województwa, • Budżet samorządów lokalnych, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Ministerstwo Gospodarki, • Sponsorzy.

Cel 2	Wzrost Przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 6	Euroregionalny Szczyt Małych i Średnich Przedsiębiorstw
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Podsumowanie i określenie kierunków działań na rzecz rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na forum regionu,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza stanu sektora małych i średnich przedsiębiorstw, • Ocena skuteczności i efektywności funkcjonujących instrumentów wspierania MŚP, • Integracja środowiska MŚP i otoczenia biznesu,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy lokalne, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Instytucje otoczenia biznesu, • Instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania przedsiębiorczości, • Środowiska naukowe,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet województwa, • Budżety powiatów i gmin, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Sponsorzy, • Środki Unii Europejskiej, • Instytucje otoczenia biznesu.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości.
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 7	Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie regionalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności do kapitału dla MSP, • Wzmocnienie potencjału MSP, • Wzrost konkurencyjności firm regionu, • Wzrost nakładów na inwestycje, • Przyrost stałych miejsc pracy,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorządy województwa, powiatowe i gminne, • Organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Ministerstwo Gospodarki, • PARP, • AWRSP,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet województwa, • Budżety powiatów i gmin, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Środki Unii Europejskiej, • PARP, • AWRSP, • Banki i instytucje finansujące,
Zdania	<ul style="list-style-type: none"> • Wybór formy organizacyjnej i prawnej funduszu, • Pozyskanie partnerów do budowania kapitału funduszu, • Powołanie operatora funduszu.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 8	Euroregionalna sieć wspierania przedsiębiorczości
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca OWP z podobnymi ośrodkami w ramach euroregionu „POMERANIA”, • Wymiana doświadczeń na polu wspierania przedsiębiorczości, • Realizacja przedsięwzięć aktywizujących przedsiębiorczość w obszarze euroregionu, • Wymiana informacji gospodarczych, • Wspólna promocja gospodarcza, • Edukacja kadr,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie efektywności i jakości usług dla MŚP, • Stworzenie warunków do podejmowania współpracy w ramach sieci euroregionalnej, • Integracja działań służących wspieraniu przedsiębiorczości,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorzady powiatowe i gminne, • Euroregion „POMERANIA”, • Ośrodki wspierania przedsiębiorczości, • Partnerzy euroregionalni,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżety samorządów województwa, powiatowe i gminne, • OWP, • Euroregion „POMERANIA”, • Środki Unii Europejskiej.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 9	Regionalne Fundusze Pożyczkowe
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnienie kapitału pożyczkowego, szczególnie małym i średnim przedsiębiorstwom, • Wsparcie kapitałowe przedsięwzięć realizowanej strategii rozwoju w regionie w części dotyczącej MŚP,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie konkurencyjności MŚP w regionie, • Zmiany strukturalne MŚP, • Finansowanie działań rozwojowych samorządu województwa, • Wzrost liczby stałych miejsc pracy, • Upowszechnienie dostępności do kapitału na rozwój MŚP,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy lokalne, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Podmioty prawne i osoby fizyczne, • AWRSP,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżety województwa, powiatowe i gminne, • AWRSP, • Podmioty prawne i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania / projekty	<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie operatora funduszu.

Cel 2	Wzrost przedsiębiorczości
Opis celu	Stworzenie sieci organizacji i instytucji wspomagających małą i średnią przedsiębiorczość na poziomie NTS IV i NTS II. Działanie w sieci ma służyć integracji i wzmocnieniu działań prorozwojowych skierowanych głównie do małej i średniej przedsiębiorczości w ramach realizacji polityki rządu i regionu wobec MŚP. Upowszechnienie dostępności małym i średnim przedsiębiorstwom do krajowych i regionalnych instrumentów wsparcia. Integracja przestrzeni gospodarczej regionu i współdziałanie lokalnych ośrodków przy realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, informacyjnych, promocyjnych i gospodarczych. Budowa lokalnych i regionalnych instrumentów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Działanie 10	Regionalne Fundusze Inwestycyjne
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnienie funduszy wysokiego ryzyka, • Wsparcie projektów inwestycyjnych o dużym ryzyku, • Finansowanie transferu technologii i innowacji, • Wsparcie programów restrukturyzacyjnych, szczególnie w sektorze średnich przedsiębiorstw, • Przygotowywanie przedsiębiorstw do prywatyzacji,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Przyspieszenie procesu prywatyzacji przedsiębiorstw, • Przyspieszenie procesu wdrażania nowych technologii i innowacji, • Zwiększenie nakładów na badania i rozwój w regionie, • Zwiększenie nakładów na inwestycje bezpośrednie,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Majątek Skarbu Państwa, • Budżet województwa, powiatów i gmin, • Majątek samorządu województwa i samorządów lokalnych, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • AWRSP, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet województwa, powiatów i gmin, • Agencje Rozwoju Regionalnego, • AWRSP, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Wybór formy organizacyjnej i prawnej funduszu, • Pozyskanie partnerów do budowania kapitału funduszu, • Powołanie operatora funduszu.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 1	Świadczenie i doskonalenie usług z zakresu pośrednictwa pracy
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie zintegrowanego systemu wymiany informacji o wolnych miejscach pracy, • Udzielanie osobom poszukującym pracy pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, • Udzielanie pomocy pracodawcom w zatrudnieniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach, • Doskonalenie kwalifikacji kadry Powiatowych Urzędów Pracy zajmującej się pośrednictwem pracy, • Wspieranie i rozwój publicznych i niepublicznych instytucji pośrednictwa pracy, • Gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących sytuacji na rynku pracy i przepływu ofert pracy, • Koordynowanie i rozpowszechnianie informacji o ofertach pracy za pośrednictwem mediów,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia, • Zwiększenie mobilności zatrudnieniowej, • Wzrost efektywności pośrednictwa pracy, • Zdiagnozowanie sytuacji na rynku pracy pod względem oczekiwań pracodawców dotyczących kwalifikacji pracowników i zapotrzebowania na poszczególne zawody, • Zrównoważenie popytu i podaży siły roboczej,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Organizacje pozarządowe i profesjonalne podmioty komercyjne, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Osoby poszukujące zatrudnienia, • Media,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Funduszu Pracy), • Środki własne województwa, powiatów i gmin, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 2	Realizacja usług z zakresu poradnictwa zawodowego
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb regionalnego rynku pracy, • Świadczenie usług z zakresu indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, • Opracowywanie i realizacja programów ułatwiających wybranym grupom społecznym wejście na rynek pracy, • Wspieranie publicznych i niepublicznych instytucji świadczących usługi z zakresu poradnictwa zawodowego, • Przygotowywanie i realizacja programów współpracy międzynarodowej w zakresie poradnictwa zawodowego, • Propagowanie problematyki poradnictwa zawodowego i programów wejścia na rynek pracy,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dostępności i rozszerzenie oferty usług z zakresu indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, • Kształtowanie aktywnej postawy osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia na rynku pracy, • Zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Organizacje pozarządowe, • Pracodawcy, • Partnerzy społeczni, • Osoby bezrobotne, poszukujące pracy, planujące karierę zawodową,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki własne województwa, powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja Rynku Pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 3	Organizacja szkoleń
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie i prognozowanie kierunków szkoleń i przekwalifikowań osób bezrobotnych dostosowujących kwalifikacje do potrzeb rynku pracy, • Realizacja i monitoring szkoleń grupowych i indywidualnych dla osób bezrobotnych, • Wspieranie i rozwój instytucji szkolących, • Refundacja kosztów przekwalifikowań pracowników, • Udzielanie pożyczek szkoleniowych,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy, • Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Pracodawcy, • Organizacje pozarządowe, • Osoby bezrobotne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki własne powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja Rynku Pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 4	Organizacja staży absolwenckich
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie zatrudnienia absolwentów, • Kierowanie absolwentów na staż w ramach subsydiowanych programów rynku pracy, • Monitoring zatrudnienia absolwentów,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie szans absolwentów na rynku pracy, • Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia absolwentów, • Wzrost mobilności zawodowej i przestrzennej absolwentów,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Pracodawcy, • Organizacje pozarządowe, • Społeczni partnerzy, • Absolwenci zarejestrowani w Powiatowych Urzędach Pracy,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki własne powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 5	Usługi na rzecz łagodzenia skutków zwolnień grupowych
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju publicznych i niepublicznych instytucji zajmujących się outplacmentem, • Gromadzenie i analizowanie informacji dotyczących planowanych zwolnień grupowych w regionie, • Inicjowanie i realizacja programów specjalnych dla zakładów pracy planujących zwolnienia grupowe,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie ilości zwalnianych pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy, • Przygotowanie osób podlegających zwolnieniom grupowym do ponownego wejścia na rynek pracy i poszukiwania zatrudnienia,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Zakłady pracy planujące lub zmniejszające zatrudnienie, • Pracownicy zakładów pracy dokonujących zwolnień grupowych,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Funduszu Pracy), • Środki własne województwa, powiatów i gmin, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 6	Zatrudnienie subsydiowane
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie prac interwencyjnych, • Organizowanie robót publicznych, • Zatrudnienie okresowe osób z terenów wiejskich w obszarze pozarolniczej działalności gospodarczej,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie bezrobocia przez tworzenie nowych miejsc pracy, • Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, • Rozwój lokalnych podmiotów gospodarczych,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Organy administracji rządowej, • Instytucje użyteczności publicznej, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Organizacje pozarządowe, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Osoby poszukujące pracy,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 7	Program „Absolwent”
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza zapotrzebowania lokalnego rynku pracy na kwalifikacje i umiejętności zawodowe, • Realizacja ogólnopolskiego programu „Absolwent”, • Organizacja praktyk międzynarodowych, • Szkolenie bezrobotnych absolwentów, • Realizacja programów poradnictwa zawodowego na rzecz młodzieży i absolwentów,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zatrudnienia bezrobotnych absolwentów, • Kształtowanie umiejętności praktycznych absolwentów oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego, • Zwiększenie mobilności społeczno – zawodowej absolwentów,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Organizacje pozarządowe, • Pracodawcy, ośrodki wspierania przedsiębiorczości, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Instytucje edukacyjne, • Absolwenci szkół zawodowych, średnich i wyższych,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa (w tym Fundusz Pracy), • Środki własne: województwa, powiatów i gmin, • Środki pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich, • Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 8	Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> ● Szkolenia zawodowe kobiet, ● Warsztaty poszukiwania pracy i szkolenia zawodowe osób niepełnosprawnych, ● Szkolenia dwumodułowe połączone z praktyką zawodową dla osób pozostających długotrwale bez pracy, ● Szkolenia w zakresie umiejętności poszukiwania zatrudnienia i umiejętności zawodowych dla młodzieży bezrobotnej, ● Szkolenia z zakresu podejmowania samodzielnej działalności gospodarczej,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> ● Zwiększenie szans zatrudnienia osób i samozatrudnienia grup zagrożonych marginalizacją, ● Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich (w tym pracowników byłych PGR), ● Zwiększenie kompetencji i umiejętności zawodowych młodzieży i absolwentów wchodzących na rynek pracy, ● Zwiększenie mobilności społecznej, zawodowej i przestrzennej mieszkańców obszarów wiejskich,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> ● Władze regionalne, ● Samorządy powiatowe (Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, ● Instytucje i firmy szkoleniowe, ● Organizacje pozarządowe, ● Lokalne podmioty gospodarcze, ● Bezrobotne kobiety, ● Mieszkańcy obszarów wiejskich, ● Długotrwale bezrobotni, ● Młodzież i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych, ● Osoby niepełnosprawne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> ● Środki budżetu państwa (w tym Funduszu Pracy), ● Środki własne województwa, powiatów i gmin, ● Pożyczka z Banku Światowego na aktywizację obszarów wiejskich, ● Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ● Środki funduszy pomocowych.

Cel 3	Aktywizacja rynku pracy
Opis celu	Zmniejszenie bezrobocia i wzrost zatrudnienia. Wzmocnienie instytucjonalnej obsługi rynku pracy. Przygotowanie i realizacja programów rynku pracy sprzyjających podnoszeniu kwalifikacji. Wyrównywanie szans na rynku pracy grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji. Przygotowanie diagnoz i prognoz dotyczących regionalnego rynku pracy.
Działanie 9	Opracowywanie analiz dotyczących popytu i podaży siły roboczej w regionie
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja badań pracodawców w województwie zachodniopomorskim na temat „Przewidywane zmiany w poziomie zatrudnienia w firmie”, • Analiza zatrudnienia absolwentów, • Analizowanie statystyki rynku pracy i bezrobocia pod kątem zmian branży i rozmieszczenia przestrzennego podmiotów gospodarczych, • Uczestnictwo w projektowaniu kierunków i programów kształcenia zawodowego w województwie, • Określanie potrzeb w zakresie szkoleń i przekwalifikowań osób bezrobotnych, dostosowujących kwalifikacje pracowników do potrzeb rynku pracy, • Podejmowanie wspólnych badań i analiz z partnerami zagranicznymi dotyczących wybranych problemów na rynku pracy,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie prognozy dotyczącej zapotrzebowania gospodarki regionalnej na pracowników i kwalifikacje siły roboczej, • Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, • Zmniejszenie liczby bezrobotnych absolwentów,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Władze regionalne, • Samorządy powiatowe (w tym Powiatowe Urzędy Pracy) i gminne, • Instytucje i firmy szkoleniowe, • Lokalne podmioty gospodarcze, • Osoby poszukujące pracy w tym zainteresowane podejmowaniem działalności gospodarczej,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Środki budżetu państwa, • Środki własne województwa, powiatów i gmin.

Cel 4	Rozwój technologii oraz wzrost innowacyjności
Opis celu	Celem jest stworzenie warunków do podejmowania zadań na rzecz budowy struktury instytucjonalnej i organizacyjnej służącej rozwojowi rynku innowacji i wdrożeniom postępu technologicznego do gospodarki. Wspierane będą działania służące tworzeniu warunków dla rozwoju zespołów naukowo – badawczych, badania przed wdrożeniowe oraz podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych do przemysłu.
Działanie 1	Regionalna rada do spraw nauki, techniki i innowacji
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> • Opiniowanie i rekomendowanie zadań zgłoszonych do realizacji z środków Agencji Techniki i Technologii, • Opiniowanie i doradzanie samorządowi województwa w sprawach priorytetów i kierunków rozwoju technologii i innowacji w regionie, • Reprezentowanie środowisk naukowo – badawczych w kontaktach z samorządem województwa, • Programowanie działań podnoszących konkurencyjność regionu w obszarze nauki, techniki, technologii i innowacji, • Monitorowanie realizacji rozwoju technologii i innowacji w regionie,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja działań na poziomie regionu, • Integracja środowisk naukowych ze sferą wdrożeń i przemysłu, • Racjonalizacja wydatków na badania i rozwój, • Integracja działań w regionie na rzecz rozwoju nauki, techniki i innowacji,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Wojewoda zachodniopomorski, • Wyższe uczelnie regionu, • Instytucje i organizacje z obszaru nauki, techniki i innowacji, • Agencja Techniki i Technologii,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet samorządu województwa, • Wyższe uczelnie, • Środki Unii Europejskiej, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie założeń funkcjonowania i statutu rady, • Powołanie rady.

Cel 4	Rozwój technologii oraz wzrost innowacyjności
Opis celu	Celem jest stworzenie warunków do podejmowania zadań na rzecz budowy struktury instytucjonalnej i organizacyjnej służącej rozwojowi rynku innowacji i wdrożeniom postępu technologicznego do gospodarki. Wspierane będą działania służące tworzeniu warunków dla rozwoju zespołów naukowo – badawczych, badania przed wdrożeniowe oraz podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych do przemysłu.
Działanie 2	Centra Innowacyjności
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie współpracy wyższych uczelni, instytucji i organizacji na rzecz rozwoju nauki, techniki i technologii w Szczecinie i Koszalinie, • Tworzenie infrastruktury naukowo – badawczej, • Tworzenie warunków do rozwoju zespołów naukowych w obszarach badań szczególnie ważnych dla regionu, • Usługi dla zespołów badawczo – rozwojowych, • Usługi dla przedsiębiorców,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury naukowo – badawczej, • Wzrost nakładów na badania i rozwój w regionie, • Wzrost liczby patentów, licencji oraz wniosków racjonalizatorskich, • Wzrost nakładów na inwestycje bezpośrednie, • Podniesienie potencjału rozwojowego regionu, • Wzrost liczby przedsiębiorstw stosujących wysokie technologie i wdrażających innowacje,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Wyższe uczelnie, • Zespoły naukowo – badawcze, • Agencja Techniki i Technologii, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet samorządu województwa, • Agencja Techniki i Technologii, • Wyższe uczelnie, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej.

Cel 4	Rozwój technologii oraz wzrost innowacyjności
Opis celu	Celem jest stworzenie warunków do podejmowania zadań na rzecz budowy struktury instytucjonalnej i organizacyjnej służącej rozwojowi rynku innowacji i wdrożeniom postępu technologicznego do gospodarki. Wspierane będą działania służące tworzeniu warunków dla rozwoju zespołów naukowo – badawczych, badania przed wdrożeniowe oraz podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych do przemysłu.
Działanie 3	Regionalne Centrum Transferu Technologii
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja, kreowanie popytu na postęp technologiczny i innowacje, szczególnie wśród małych i średnich przedsiębiorstw, • Transfer, system dostępności do nowych technologii i innowacji, • Komercjalizacja wyników prac naukowych, • Baza informacji o wynikach prac naukowych i kierunkach badań zespołów naukowo – badawczych, • Wymiana doświadczeń na poziomie lokalnym, regionalnym i międzynarodowym, • Współpraca w sieci europejskiego systemu transferu technologii i innowacji,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie popytu i podaży na postęp technologiczny i innowacje w regionie, • Dostosowanie kierunków badań naukowo – badawczych do zapotrzebowania gospodarki regionu, szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw, • Zwiększenie dostępności do wyników prac badawczo – rozwojowych, • Zwiększenie udziału firm z regionu w programach badawczo – wdrożeniowych Unii Europejskiej, • Zatrzymanie wykształconych kadr w regionie,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Wyższe uczelnie, • Zespoły naukowo – badawcze, • Organizacje pozarządowe z obszaru nauki, techniki i innowacji, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet województwa, • Budżety samorządów lokalnych, • Agencja Techniki i Technologii, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie założeń funkcjonowania centrum, • Pozyskanie partnerów do tworzenia centrum, • Wyłonienie realizatorów przedsięwzięcia.

Cel 5	Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje
Opis celu	Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomagania procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagający jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo-terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorządy lokalne.
Działanie 1	Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów
Opis działania	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa obsługa inwestorów poszukujących terenów i obiektów pod inwestycje na terenie województwa, • Organizacja imprez dla inwestorów (np. targi inwestycyjne), • Przygotowywanie i dystrybucja materiałów promocyjnych, skierowanych do potencjalnych inwestorów, • Zintegrowana baza ofert inwestycyjnych na poziomie regionu, • Oferta kooperacyjna dla przedsiębiorców regionu, • Projektowanie i realizacja działań zmierzających do poszukiwania rynków zbytu dla towarów produkowanych w regionie, • Promocja eksportu,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalizm i efektywność promocji inwestycyjnej regionu, • Integracja działań na poziomie regionalnym, • Możliwość obsługi potencjalnych inwestorów w jednym, znanym powszechnie miejscu, • Możliwość aktywnego poszukiwania inwestorów, • Nowe rynki zbytu,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy lokalne, • Wojewoda zachodniopomorski, • Polska Agencja Inwestycji Zagranicznych (PAIZ), • Agencje Rozwoju Regionalnego, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet samorządu województwa, • Budżety samorządów lokalnych, • PAIZ, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej.

Cel 5	Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje
Opis celu	Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomagania procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagający jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo-terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorzady lokalne.
Działanie 2	Regionalny system preferencji inwestycyjnych
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Określenie preferencji regionalnych na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa, • Określenie branżowych i terytorialnych preferencji samorządów lokalnych, • Lokalizacja wydzielonych obszarów produkcyjnych jako alternatywy dla specjalnych stref ekonomicznych, • Zidentyfikowanie i określenie narzędzi zachęt dla inwestorów, • Zidentyfikowanie i określenie obszarów o szczególnym znaczeniu dla regionu,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • przyśpieszenie procesu lokalizacji inwestycji, • Instrument dla centrum obsługi inwestorów, • Przyrost dynamiki inwestowania w województwie,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorzady lokalne, • Samorząd gospodarczy i zawodowy,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet państwa, • Budżet samorządu województwa, • Budżety powiatów i gmin,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie partnerów do realizacji, • Opracowanie koncepcji i realizacja.

Cel 5	Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje
Opis celu	Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomagania procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagający jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo-terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorzady lokalne.
Działanie 3	Domy współpracy międzynarodowej
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja kontaktów międzynarodowych przedsiębiorcom i otoczeniu biznesu, • Kreowanie i promocja współpracy przedsiębiorców w ramach euroregionu „POMERANIA”, • Branżowe kluby międzynarodowe przedsiębiorców, • Inicjowanie i realizacja wspólnych przedsięwzięć pracodawców i ich organizacji,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwienie kontaktów międzynarodowych przedsiębiorcom, • Stworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju kontaktów biznesowych, • Aktywizacja wymiany gospodarczej z zagranicą,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd gospodarczy i zawodowy, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Organizacje pracodawców i pracobiorców, • Organizacje pozarządowe, • Organizacje i instytucje otoczenia biznesu,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet województwa, • Budżety powiatów i gmin, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie partnerów dla realizacji przedsięwzięcia, • Realizacja zadania.

Cel 5	Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje
Opis celu	Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomaganie procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagający jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo-terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorządy lokalne.
Działanie 4	Regionalne grupy lobbingsowe
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Działania lobbingsowe na rzecz województwa, • „Klub szczeciński” w Warszawie, • Organizowanie i wspieranie sektorowych działań lobbingsowych, • Przedstawicielstwo regionu w Brukseli,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja województwa i przedsięwzięć regionalnych na forum krajowym i międzynarodowym,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Samorząd województwa, • Samorządy powiatowe i gminne, • Posłowie i Senatorowie z regionu, • Organizacje pozarządowe, • Partie polityczne, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżet województwa, • Budżety powiatowe i gminne, • Organizacje działające na rzecz promocji regionu, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie partnerów dla realizacji przedsięwzięcia.

Cel 5	Promocja regionu - wzrost nakładów na inwestycje
Opis celu	Niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu poziom inwestycji bezpośrednich, szczególnie tworzących nowe, stałe miejsca pracy wymaga podjęcia działań koordynujących wysiłki wszystkich instytucji i organizacji w tworzeniu systemu wspierania i wspomagania procesów inwestycyjnych i decyzji lokalizacyjnych. Na szczeblu regionu proponuje się działania tworzące system obsługi inwestorów, wspomagający jednocześnie eksporterów. Elementem tych działań będzie także regionalny system preferencji inwestycyjnych, pokazujący preferencje branżowo-terytorialne proponowane inwestorom przez samorząd województwa i samorządy lokalne.
Działanie 5	Euroregionalne centrum MARKI
Opis działań	<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz promocji obszaru gospodarczego euroregionu, • Działania na rzecz przyjęcia wspólnego logo dla celów promocji obszaru, • Unifikacja materiałów promocyjnych, • Działania na rzecz promocji produktów i usług wspólnego obszaru, • Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć na rzecz nowych form promocji,
Efekty	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja wspólnego obszaru gospodarczego euroregionu, • Podniesienie skuteczności działań promocyjnych, • Nowe rynki zbytu dla produktów i usług,
Podmioty uczestniczące	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerzy samorządowi i gospodarczy euroregionu „POMERANIA”,
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Budżety samorządów, • Podmioty gospodarcze i osoby fizyczne, • Środki Unii Europejskiej,
Zadania	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja działań, • Pozyskanie partnerów do realizacji przedsięwzięcia, • Przygotowanie koncepcji organizacyjnej i merytorycznej funkcjonowania centrum.

IV. Cele, priorytety i zadania programu na lata 2001 – 2006.

W tej części programu dokonano próby identyfikacji możliwych do realizacji działań w latach 2001 – 2006. Za kryterium identyfikacji przyjęto konieczność podjęcia niezbędnych działań inicjujących i wymuszających rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw w województwie, możliwych do sfinansowania w ramach kontraktu wojewódzkiego na lata 2001 - 2002 oraz w latach kolejnych.

Program jest częścią operacyjną działań przyjętych w „Programie rozwoju województwa zachodniopomorskiego na lata 2001 – 2002” przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 stycznia 2001 roku. Poniższy program obejmuje dłuższy przedział czasowy, niż przyjęty program rozwoju województwa, uwzględnia bowiem okres planowania zgodny z Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego na lata 2001 – 2006. Jest to okres przeznaczony na przygotowanie bazy instytucjonalnej i organizacyjnej w dwóch obszarach - przedsiębiorczości i innowacji, która stanowić będzie podwaliny systemu wspierania małych i średnich przedsiębiorstw oraz systemu wspierania postępu technologicznego i organizacyjnego gospodarki województwa zachodniopomorskiego.

Celem niniejszego programu jest:

- wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,
- aktywizacja rynku pracy,
- wspieranie tworzenia i absorpcji innowacji w tym transferu technologii.

Działania przewidziane w programie zgodne są z priorytetem „Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2015”:

- **priorytet nr 3** - poprawa konkurencyjności województwa
oraz z „Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego na lata 2001 – 2006”,
- **priorytet nr 2** - restrukturyzacja bazy ekonomicznej regionów i tworzenie warunków jej dywersyfikacji,
- **priorytet nr 4** - wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.

Zgodnie z programem wojewódzkim przyjęte zostały działania aktywizujące rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw nakierowane na rozwój przedsiębiorczości w oparciu o innowacje i nowe technologie.

Koniecznym stało się opracowanie programu, w którym wskazane będą projekty prowadzące do osiągnięcia przyjętych celów. Realizacja tych działań wymagać będzie angażowania środków pochodzących z wielu źródeł finansowania, a umiejętność konstruowania odpowiedniego montażu finansowego będzie jednym z najistotniejszych warunków powodzenia programu.

Programem objęte jest całe województwo, ale preferować się będzie inicjatywy lokalne z terenów zagrożonych marginalizacją oraz dotkniętych strukturalnym bezrobociem lub szczególnymi potrzebami restrukturyzacji gospodarki i rynku pracy, gwarantujące jednocześnie realizację proponowanych zadań.

Program regionalny będzie uzupełnieniem krajowych programów horyzontalnych proponowanych w rządowym programie wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw na lata 2000 - 2002. Powoduje to konieczność przyjęcia priorytetów i obszarów wsparcia takich samych dla obu programów i zgodnych z zasadami:

- koncentracji środków,
- programowania,
- partnerstwa,
- dodatkowości,
- pomocniczości (subsydiarności).

Spełnienie tych zasad nie tylko pozwoli wzmocnić impuls rozwojowy kierowany do małych i średnich przedsiębiorstw, ale również pozostawi inicjatywę samorządom i organizacjom lokalnym w kreowaniu wizji funkcjonowania systemu na ich terenie oraz programowaniu instrumentów służących rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Realizacja programu powinna wpłynąć na wzrost przedsiębiorczości i poziom innowacyjności gospodarki województwa.

Podsumowanie

Brak dogłębnych analiz i badań w obszarze rynku innowacji nie pozwala na jednoznaczną ocenę trendów tego zjawiska, a co za tym idzie uniemożliwia jednoznaczne wskazanie priorytetowych działów gospodarki, które powinny być objęte niniejszym programem. W związku z powyższym wskazujemy cały obszar małych i średnich przedsiębiorstw województwa, charakteryzujący się wielkim dynamizmem w ostatnim okresie, od którego należy oczekiwać działań rozwojowych.

Zdecydowanym priorytetem w dziedzinie produkcji, handlu i usług jest więc wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw, szczególnie w obszarze tworzenia nowych trwałych miejsc pracy.

Analiza SWOT sektora produkcji i usług ukazująca jego słabe strony pokazuje kierunki działań i instrumenty jakich należy użyć aby zminimalizować ich negatywny wpływ na potencjał rozwojowy sektora:

- Brak systemu wspierania przedsiębiorczości,
- Brak dostępu do kapitału i tanich kredytów pozwalających na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- Wysoki stopień dekapitalizacji majątku trwałego,
- Brak środków na inwestycje,
- Brak jednostek badawczo – rozwojowych,
- Słabe więzi nauki z praktyką,
- Brak funduszy ryzyka.

V. Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających przedsiębiorczości

V.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych

V.1.1. Wspieranie rozwoju zainteresowań i wiedzy w zakresie przedsiębiorczości i innowacji

Celem tych działań jest stymulowanie i promocja postaw przedsiębiorczych w dwu obszarach:

- Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i proinnowacyjnych u młodzieży,
- Promocja systemu i przygotowanie kadr realizujących program na poziomie lokalnym.

Potrzeba kształtowania pozytywnego klimatu wokół programu oraz akceptacji społecznej dla działań proprzedsiębiorczych i proinnowacyjnych wynika przede wszystkim z konieczności dokonania zmiany wzorców i zachowań konsumpcyjnych na inwestycyjne, zarówno w sferze społecznej jak i biznesowej. Działania skierowane będą przede wszystkim do młodzieży, szczególnie podatnej zarówno na wpływy wzorców konsumpcyjnych jak i wzorce pozytywne.

Wspierane będą przede wszystkim:

- specjalne programy edukacyjne dla młodzieży,
- konkursy wiedzy ekonomicznej dla młodzieży.

Program edukacji kształtujący postawy przedsiębiorcze oraz stymulujący wzorce konsumpcji skierowany będzie do młodzieży gimnazjalnej i licealnej. W ramach tych zadań przewiduje się

przygotowanie i wprowadzenie specjalnego pilotażowego programu nauczania w wybranych szkołach województwa.

Program nauczania powinien zawierać wiedzę pobudzającą naturalną potrzebę aktywności poznawczej i twórczej, rozbudzającą kreatywność i przedsiębiorczość młodzieży. Mogą to być programy edukacyjne realizowane w programie nauczania lub przygotowane i realizowane w atrakcyjnej formie zajęcia pozaszkolne. W ramach działań przewiduje się przygotowanie i wydanie specjalnego podręcznika, który w przystępny i atrakcyjny sposób dla młodzieży prezentował będzie mechanizmy rozwoju ekonomicznego poparte przykładami, najlepiej z regionu oraz dawał będzie podstawową wiedzę o zjawiskach rynkowych. Wczesna edukacja ekonomiczna pozwoli na wywołanie zainteresowania problemami przedsiębiorczości wśród pokolenia, które wejdzie na rynek pracy do 2010 roku.

Wdrażany będzie także program organizacji i wspierania wszelkiego rodzaju konkursów wiedzy ekonomicznej skierowanych do młodzieży. Począwszy od edycji 2002 Konkurs Gospodarczy Marszałka Województwa zostanie rozszerzony o specjalną kategorię dla młodzieży z atrakcyjnymi nagrodami indywidualnymi i zbiorowymi. Szczególny nacisk zostanie położony na grupowe kategorie konkursu z rozbudowaną częścią eliminacyjną, które w naturalny sposób uczyły będą młodzież rywalizacji przy wykorzystaniu atutów wynikających z partnerstwa.

V.1.2. Edukacja i przygotowanie kadr w zakresie funkcjonowania, zadań i wdrażania systemu wspierania przedsiębiorczości

Opis działań

Realizacja działań służących promocji systemu i przygotowaniu kadr realizujących zadania wynikające z programu ma na celu upowszechnienie wiedzy o wdrażanym programie, jego celach i warunkach realizacji wśród samorządów, przedsiębiorców, organizacji zawodowych i gospodarczych.

Podstawowym instrumentem promocji programu, skierowanym do środowisk gospodarczych będą emitowane co dwa tygodnie w paśmie gospodarczym programu regionalnego TVP oddział w Szczecinie, począwszy od wydań czerwcowych bieżącego roku informacje o programie, jego celach i podejmowanych działaniach.

W ramach działań promocyjnych i edukacyjnych przygotowany będzie specjalny program skierowany do organizacji i instytucji, których ewentualny bezpośredni współudział przy realizacji zadań zaproponowanych w programie (uwarunkowany trybem zamówień publicznych) będzie

niezbędny, a mający na celu zapoznanie z założeniami programu i przygotowanie do jego realizacji. Zadanie realizowane będzie w postaci cyklicznych seminariów i szkoleń.

Również od miesiąca czerwca rozpocznie działalność zespół, do którego zaproszeni zostaną naukowcy i praktycy związani z problematyką wspierania rozwoju gospodarczego oraz specjaliści zajmujący się wdrażaniem instrumentów wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Narzędziem zespołu będzie cykliczny program szkolenia skierowany do samorządów lokalnych oraz potencjalnych kadr ośrodków wspierania przedsiębiorczości. Celem zespołu będzie przygotowanie kadr do realizacji programu wspierania przedsiębiorczości w województwie. Zadaniem zespołu będzie jednocześnie przygotowanie programu zmierzającego do stworzenia warunków funkcjonowania swoistego „uniwersytetu przedsiębiorczości” i przekształcenie programu seminaryjnego w ustawiczne kształcenie kadr dla ośrodków wspierania przedsiębiorczości. Będą podjęte starania o udział w zespole wykładowców z Meklemburgii, w ramach realizacji umowy twinningowej z tym regionem oraz ze Skanii.

Oczekiwane rezultaty:

- Wykształcenie postaw proprzedsiębiorczych u młodzieży,
- Przygotowanie kadr dla Ośrodków Wspierania Przedsiębiorczości,
- Promocja systemu.

Beneficjenci programu:

- młodzież szkół gimnazjalnych,
- samorzady lokalne,
- lokalni „liderzy”,
- absolwenci szkół średnich i wyższych.

Efekt programu:

Wykształcenie postaw i wzorców sprzyjających przedsiębiorczości.

V.1.3. Program promocji jakości

Opis działań

Celem programu są działania zmierzające do upowszechnienia wiedzy o systemach zarządzania jakością i środowiskiem wśród małych i średnich przedsiębiorstw województwa oraz do stworzenia warunków tym przedsiębiorstwom do przeprowadzenia i zoptymalizowania kosztów procedur certyfikacyjnych.

Wspólne działania Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego oraz Ministra Gospodarki na rzecz realizacji tego programu, przewidziane w podpisanej deklaracji wyrażają wolę współpracy na rzecz promowania jakości, a w szczególności:

- kreowania kultury jakości w polityce gospodarczej regionu,
- popularyzowania problematyki jakości i jej roli w rozwoju przedsiębiorstw,
- upowszechniania informacji o systemach certyfikacji i akredytacji w kraju i na świecie,
- upowszechniania i wymiany doświadczeń przedsiębiorstw i instytucji zajmujących się problematyką jakości,
- promowania firm posiadających certyfikowane systemy zarządzania.

Współpraca będzie realizowana w szczególności poprzez:

- organizację Regionalnego Ośrodka Promocji Jakości,
- organizowanie konferencji i seminariów,
- przygotowanie i udostępnienie informacji i materiałów ułatwiających projektowanie i wdrażanie systemów zarządzania jakością i środowiskiem,
- konsultowanie i wymiana doświadczeń w zakresie realizacji Programów Promocji Jakości.

Podstawowym narzędziem realizacji programu w województwie będzie Regionalny Ośrodek Promocji Jakości, którego zadaniem będzie ponadto:

- planowanie i promocja grupowych procedur wdrażania systemów zarządzania jakością,
- wspieranie inicjatyw lokalnych służących realizacji celów programu,
- współpraca z jednostkami wdrażającymi systemy zarządzania jakością.

Grupowe wdrażanie procedur przygotowujących przedsiębiorstwa do audytu jakościowego jest jak na razie jedyną metodą obniżenia kosztów jednostkowych biorących w niej udział podmiotom. Daje to możliwość zainteresowania programem szerszej rzeszy małych i średnich przedsiębiorstw.

Oczekiwane rezultaty:

- zwiększenie ilości firm posiadających certyfikaty zarządzania jakością i środowiskiem,
- podniesienie jakości i konkurencyjności produktów i usług, szczególnie w sektorze MŚP.

Beneficjenci programu:

- małe i średnie podmioty gospodarcze.

Efekt programu:

Stworzenie warunków do przygotowania małych i średnich podmiotów gospodarczych do wymogów rynku europejskiego.

Koszty:

Całkowity szacunkowy koszt programu kształtowania postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych (pkt. V.1.) będzie kształtował się na poziomie 4,565 mln zł z tego 0,065 mln zł w 2001 roku oraz 0,900 mln zł w 2002 roku i kolejno w latach następnych.

Harmonogram:

Wybór realizatorów poszczególnych działań przewidzianych w działach V.1.1. oraz V.1.2.,

Przygotowanie programów - II kw. 2001 r.

Realizacja programu - II. kw.2001 – IV kw. 2002 r.

Wybór realizatorów działań przewidzianych w dziale V.1.3.,

Przygotowanie programów - II - III kw. 2001 r.

Realizacja programu - IV kw. 2001 – IV. kw. 2006 r.

V.2. Regionalny System Wspierania Przedsiębiorczości

V.2.1. Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości

Opis działań

Regionalny system wspierania przedsiębiorczości ma na celu stworzenie struktur świadczących usługi na rzecz pomocy chętnym do rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz na rzecz rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Poprzez **Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości**, zlokalizowane w poszczególnych powiatach województwa, wdrażane będą instrumenty wspomaganie sektora MŚP:

- Informacyjno - konsultacyjne dotyczące wszystkich aspektów działalności gospodarczej m.in. finansów, podatków i rachunkowości, obsługi prawnej, marketingu i planowania gospodarczego, badań rynkowych oraz fachowej analizie szans i zagrożeń planowanego przedsięwzięcia,
- Szkoleniowe - mające na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych, ogólnej wiedzy ekonomicznej i zawodowej osób odpowiedzialnych za zarządzanie firm z sektora MŚP,
- Informacyjne - dostarczające przedsiębiorcom informacji o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej, możliwości korzystania z różnych linii kredytowych i leasingu, możliwości korzystania z poręczenia kredytowego, poszukiwania partnerów gospodarczych lub potencjalnych inwestorów,
- Finansowe - w postaci wydzielonych form finansowego wspierania działalności gospodarczej np. Funduszy Poręczeń Kredytowych,
- Organizacyjne - w postaci np. inkubatorów lub stref intensywnego gospodarowania.
Główną intencją projektu jest wykorzystanie potencjału współdziałania grupy gmin i działających na ich terenie organizacji i instytucji oraz przedsiębiorców do kreowania przedsięwzięć wzmacniających przedsiębiorczość. Zapewnienie wysokiej jakości usług i kompleksowości oferowanej pomocy powinno zagwarantować przyjęcie standardów jakościowych dla poszczególnych ośrodków.

Planuje się dofinansowanie rozwoju istniejących ośrodków w celu dostosowania ich struktury do realizacji założonych w programie funkcji i zadań oraz budowę nowych ośrodków wspierania przedsiębiorczości. Wspierane będą działania na rzecz:

- budowania i funkcjonowania ośrodków,
- usług doradztwa handlowego,
- usług dla przedsiębiorców,
- tworzenia instrumentów finansowych np. fundusze poręczeniowe.

Zakres realizowanego wsparcia dla MŚP przez poszczególne ośrodki będzie wynikał z przyjętych rozwiązań i uwarunkowań lokalnych.

Oczekiwane rezultaty:

- powstawanie nowych, trwałych miejsc pracy,
- przedłużenie okresu przeżycia małych firm,
- zwiększenie średniego zatrudnienia w małych podmiotach gospodarczych.

Beneficjenci programu:

- osoby rozpoczynające działalność gospodarczą,
- małe i średnie podmioty gospodarcze.

Efekt programu:

Optymalizacja stanu bezrobocia w regionie.

Powstanie sieć czternastu nowych ośrodków wspierania przedsiębiorczości.

Koszty:

Planowane nakłady na realizację zadania w całym okresie wdrażania będą kształtowały się na poziomie 31,29 mln zł z tego na realizację programu w roku 2001 przewiduje się kwotę 3,075 mln zł, a w 2002 roku 5,800 mln zł.

Planuje się, że finansowanie programu w latach 2003 – 2006 pozostanie na poziomie 2002 roku.

Harmonogram:

W latach 2001 – 2006 planowany okres realizacji programu.

V.2.2. Działania na rzecz integracji ośrodków w ramach sieci regionalnej oraz międzynarodowej

Opis działań

Celem programu jest stworzenie warunków do współpracy ośrodków wspierania przedsiębiorczości w sieci regionalnej oraz z partnerami zagranicznymi, szczególnie w ramach Euroregionu „Pomerania”. Platformą do współpracy będzie regionalna sieć informacji gospodarczej oraz działania na rzecz realizacji wspólnych projektów. Wspierane będą działania integrujące w postaci wspólnych przedsięwzięć:

- promocyjnych – głównie targów, giełd lub konkursów gospodarczych,
- edukacyjnych – głównie seminariów tematycznie związanych z poszukiwaniem rozwiązań problemów ponadlokalnych,
- instytucjonalnych – określonych jako proces mający na celu wzajemną pomoc i współpracę w budowie struktur i działań ponadlokalnych służących rozwojowi gospodarczemu,
- międzynarodowych – w postaci wszystkich wymienionych wyżej przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z ośrodkami zagranicznymi, szczególnie z Meklemburgii i Skanii.

Wspierane będą nakłady na budowanie sieci informacji gospodarczej oraz wymienione wyżej przedsięwzięcia integrujące sieć.

Oczekiwane rezultaty:

- podniesienie efektywności i jakości usług dla MŚP,
- stworzenie warunków do podejmowania współpracy w ramach sieci.

Beneficjenci programu:

Ośrodki wspierania przedsiębiorczości.

Efekt programu:

Integracja działań służących wspieraniu przedsiębiorczości.

Koszty:

Na realizację zadania przeznaczona jest 100 tys. zł rocznie, sukcesywnie według potrzeb programu.

Harmonogram:

Sukcesywnie w całym okresie realizacji w miarę inicjowanych działań objętych programem.

V.2.3. Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych

Opis działań

Poręczenia kredytowe są jednym z najbardziej tradycyjnych instrumentów finansowych stosowanych w realizacji celów polityki gospodarczej ukierunkowanej na rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Przyjmując na siebie część ryzyka związanego z finansowaniem projektów inwestycyjnych, fundusz poręczeń kredytowych zachęca instytucje kredytowe i pożyczkowe do finansowania przedsięwzięć objętych działalnością poręczeniową. W ramach programu powstanie Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych obejmujący swoim działaniem całe województwo zachodniopomorskie. Funkcje i zadania funduszu wynikają z istoty tego instrumentu finansowego ale sprawność operacyjna i związana z tym dostępność podmiotów gospodarczych do oferowanych przez fundusz poręczeń zależy przede wszystkim od wielkości kapitału jakim dysponuje fundusz oraz sprawnej sieci przedstawicielstw lokalnych. Dodatkowym atutem istnienia regionalnego funduszu poręczeń kredytowych jest wzmocnienie potencjału lokalnych funduszy poprzez system wzajemnych gwarancji.

Z doświadczeń funkcjonujących w Polsce funduszy regionalnych wynika, że optymalna wielkość kapitału poręczycielskiego w funduszu regionalnym to kwota około 20 mln zł. Projekt zakłada tej wielkości kapitał regionalnego funduszu poręczeń kredytowych dla województwa zachodniopomorskiego. Natomiast sieć przedstawicielstw lokalnych oparta będzie na współpracy funduszu z ośrodkami wspierania przedsiębiorczości. Przedmiotem współpracy mogą być afiliowane przez fundusz przedstawicielstwa stałe w ośrodkach prowadzących lokalne fundusze gwarancyjne, które będą oficjalnymi agendami funduszu regionalnego lub w postaci punktów kontaktowych w ośrodkach wspierania, pełniących funkcje punktów informacyjnych gdzie będą dostępne wszystkie informacje i dokumenty pozwalające na złożenie wniosku o poręczenie bez wizyty w centrali funduszu.

W ramach akcji poręczeniowej wspierane będą w szczególności:

- inwestycje w majątek trwały tworzące nowe miejsca pracy,
- innowacje a w szczególności działania wdrożeniowe,
- poręczenia dla podmiotów z obszarów wymagających wsparcia, w szczególności powiatów zagrożonych bezrobociem strukturalnym.

Dodatkowym zadaniem zarządzającego funduszem będzie podjęcie przygotowań prawnych i organizacyjnych mających na celu powołanie w województwie funduszu inwestycyjnego.

Oczekiwane rezultaty:

Ułatwienie małym i średnim podmiotom gospodarczym dostępu do kapitału na rozwój, wdrożenia innowacji i postęp technologiczny.

Beneficjenci programu:

- osoby rozpoczynające działalność gospodarczą,
- małe i średnie firmy tworzące nowe miejsca pracy w wyniku podejmowanych inwestycji.

Efekt programu:

- powstawanie nowych, trwałych miejsc pracy,
- Zmiany strukturalne w gospodarce,
- Wzrost nakładów na inwestycje.

Koszty:

Planowane nakłady na kapitał funduszu to kwota 10 mln zł. W roku 2001 planuje się przeznaczyć na tworzenie funduszu kwotę 2,00 mln zł i w kolejnych latach realizacji projektu do roku 2005 corocznie taką samą kwotę. Uzupełnienie kapitału do wielkości planowanej będzie zadaniem władz funduszu. Możliwe jest pozyskanie wsparcia kapitałowego z banków, agencji rządowych wspierających działania regionalne oraz z budżetu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości realizującej program rządowy wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, w ramach którego przewiduje się między innymi dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych.

Harmonogram:

Przygotowanie procedur i wyłonienie zarządzającego funduszem –

- II - III kw. 2001 r.

Realizacja działań służących funkcjonowaniu i rozwojowi funduszu

- IV kw. 2001 - IV. kw. 2005

VI. Tworzenie warunków dla wzrostu innowacyjności gospodarki województwa

Celem niniejszego projektu jest stworzenie warunków dla rozwoju różnych form wspierania innowacji poprzez działania instytucjonalne i organizacyjne. Planowane przedsięwzięcia są zgodne z zaproponowanymi działaniami w projekcie programu Ministerstwa Gospodarki pt. „Zwiększenie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku” a wynikającego z dokumentów rządowych „Koncepcja średniookresowego rozwoju gospodarczego kraju do roku 2002” oraz „Założeń polityki innowacyjnej państwa do 2002 r.” Zgodnie z tymi dokumentami należy zintensyfikować działania o charakterze strategicznym, które zadecydują o wzroście międzynarodowej konkurencji polskiej gospodarki. Zgodnie z programem „Zwiększenie innowacyjności gospodarki w Polsce do 2006 roku” do priorytetów, których realizacja powinna zwiększyć innowacyjność gospodarki należą:

- tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej,
- zwiększenie sprawności wdrażania nowoczesnych rozwiązań w gospodarce.

Podjęcie działań związanych z realizacją sformułowanych wyżej priorytetów musi zostać wsparte odpowiednimi środkami finansowymi. Realizacja tych działań angażować będzie środki budżetowe, środki regionalne, środki prywatne oraz środki pomocowe UE. Środki budżetowe oraz środki pomocowe UE przewidziane na realizację programu będą określane w programie wsparcia w kolejnych latach programowania i będą przedmiotem kontraktu wojewódzkiego. Wielkość tych środków na lata 2001 – 2002 została przedstawiona w rozdziale VII programu.

VI.1. Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej

Opis działań

Celem planowanych działań jest stworzenie warunków do podejmowania zadań mających budować strukturę instytucjonalną i organizacyjną służącą rozwojowi rynku innowacji i wdrożeniom postępu technologicznego do przedsiębiorstw. W ramach programu będą wspierane przedsięwzięcia zarówno instytucjonalne jak i organizacyjne służące tworzeniu warunków dla rozwoju zespołom naukowo – badawczym, badaniom przedwdrożeniowym oraz podmiotom gospodarczym wdrażającym wyniki prac naukowych do przemysłu.

Wspierane będą przede wszystkim:

- infrastruktura badawczo – rozwojowa,
- projekty badawczo – rozwojowe,

- transfer technologii i innowacji,
- usługi dla przedsiębiorców wdrażających innowacje.

Wspierane będą działania dążące do rozwijania możliwości badawczych centrów badawczo-rozwojowych realizujących badania nakierowane na innowacje technologiczne i produktowe, noszące w sobie znamiona nowoczesności i wymuszające proces podnoszenia poziomu innowacyjności w przedsiębiorstwach. Szczególnie preferowane będą zespoły realizujące badania dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach 5 Ramowego Programu Badań UE. Z drugiej strony przewidziane są działania wspierające firmy będące odbiorcami innowacji, wdrażające wyniki prac naukowych do praktyki. W ramach tego projektu będą wspierane działania służące rozwojowi i funkcjonowaniu infrastruktury badawczo rozwojowej oraz wdrożeniowej w postaci:

- Parków Naukowo – Technologicznych,
- Inkubatorów technologicznych,
- Parków przemysłowych.

Szczególnie preferowane będą zintegrowane projekty oddziałujące na rozwój zasobów ludzkich, posiadające instrumenty wspierania małych i średnich przedsiębiorstw oraz budujące potencjał badawczo – rozwojowy w oparciu o wspólne działania szkół wyższych, instytutów badawczych, agencji rozwoju regionalnego, izb gospodarczych oraz przedsiębiorców. Proponowane w projektach działania powinny oddziaływać w szczególności na:

- rozwój potencjału badawczo – rozwojowego regionu,
- komercjalizację wyników prac naukowych,
- zwiększenie udziału firm z regionu w V i VI Ramowym Programie Badań UE,
- zatrzymanie młodych i wykształconych kadr w regionie,
- tworzenie warunków do powstawania nowoczesnych przedsiębiorstw.

W ramach konsultacji rozwiązań mających zapewnić spójności planów działań Agencji Techniki i Technologii z programem rozwoju województwa zaproponowano udział Zarządu Województwa w procesie opiniowania wniosków o dofinansowanie projektów badawczych i wdrożeniowych składanych do agencji z terenu województwa. Takie rozwiązanie zapewni koncentrację pomocy dla szczególnie wartościowych projektów.

Oczekiwane rezultaty:

- wzrost ilości zgłaszanych patentów, licencji oraz wniosków racjonalizatorskich,
- zwiększenie ilości firm stosujących nowoczesne technologie.

Beneficjenci programu:

Zespoły naukowo – badawcze, wyższe uczelnie, absolwenci, podmioty gospodarcze wdrażające wyniki prac naukowych do praktyki, samorządy lokalne.

Efekty programu:

- stworzenie systemu komercjalizacji wyników prac naukowych oraz rozwój preferowanych działów gospodarki województwa będących nośnikiem nowoczesności,
- zwiększenie udziału produktów wysoko przetworzonych w eksporcie,
- zmniejszenie deficytu w handlu technologiami w regionie.

VI. 2. Zwiększenie sprawności wdrażania nowoczesnych rozwiązań w gospodarce

Opis działań

Celem projektu jest poprawa skuteczności i sprawności funkcjonowania mechanizmów i struktur służących wzrostowi innowacyjności gospodarki województwa. Infrastruktura instytucjonalna niezbędna do prowadzenia działalności innowacyjnej w województwie istnieje i funkcjonuje na bazie uczelni wyższych oraz różnych instytucji i organizacji zajmujących się badaniami i wdrażaniem innowacji do gospodarki. Potencjał ten jest bardzo zróżnicowany terytorialnie, nie tworzy sieci w postaci powiązanych w jeden skuteczny i sprawnie działający system i jest dofinansowywany w niewystarczającym stopniu. Do barier ograniczających wzrost innowacyjności, szczególnie dotyczących sektora MŚP, należy zaliczyć wysokie ryzyko finansowe podejmowanych przedsięwzięć, niedobór kwalifikowanych kadr i bardzo niska chłonność rynku na dotychczasowe rozwiązania i projekty.

Zgodnie z przyjętym celem programu proponuje się wsparcie dla działań w następujących obszarach:

- działania organizacyjno – instytucjonalne,
- budujące warunki współpracy i współdziałania w ramach systemu.

W ramach działań organizacyjno – instytucjonalnych proponuje się stworzenie Regionalnego centrum innowacji i transferu technologii. Zadaniem centrum jest pomoc przedsiębiorstwom w realizacji innowacyjnych projektów technologicznych oraz w transferze nowoczesnych proekologicznych technologii do przemysłu, w szczególności do małych i średnich przedsiębiorstw. Przewiduje się wspieranie następujących działań:

- utworzenie i funkcjonowanie centrum,
- budowanie i prowadzenie baz danych o projektach innowacyjnych przygotowanych do wdrożeń,
- transfer nowoczesnych technologii,
- szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorstw biorących udział w projektach.

Nieziernie istotna dla wspierania innowacji i transferu technologii jest sprawa finansowego wspierania procesu wdrożeń, szczególnie w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Dla wypełnienia tej luki zostaną podjęte działania promocyjne i organizacyjne zmierzające do tworzenia warunków do powstawania i funkcjonowania funduszy wysokiego ryzyka np. typu venture capital. Funkcjonowanie tego instrumentu w regionie, oferującego pomoc finansową podmiotom gospodarczym we wdrażaniu innowacji znacznie ułatwi budowanie sieci oraz wdrażanie całego programu w województwie.

Celem działań budujących warunki współdziałania i współpracy w ramach systemu jest stworzenie sieci podnoszącej efektywność działań poszczególnych elementów systemu. Wspierane będą inicjatywy wspólnych działań informacyjnych, edukacyjnych, promocyjnych oraz współpracy z ośrodkami zagranicznymi.

Oczekiwane rezultaty:

- regionalne centrum innowacji i transferu technologii,
- fundusze wysokiego ryzyka.

Beneficjenci programu:

Samorządy lokalne, wyższe uczelnie, instytucje i organizacje wspierające innowacje i transfer technologii, przedsiębiorcy.

Efekty programu:

Sieć współpracujących ośrodków innowacji.

Koszty:

Na realizację działań przewidzianych w dziale VI w latach 2001 – 2006 przeznacza się kwotę 24,71 mln zł. Z tego w 2001 roku kwotę 3,914 mln zł, a w 2002 roku kwotę 7,596 mln zł.

Harmonogram:

VI.1. – analizy wykonalności, procedury wyłonienia realizatorów działań, wybór projektów do realizacji - II – IV kw. 2001

Realizacja programu - I kw. 2002 – IV kw. 2006

VI.2. – analizy wykonalności, procedury wyłaniania realizatorów działań, przygotowania do realizacji - II kw. 2001 – IV kw. 2002

Realizacja programu - I kw. 2003 – IV kw. 2006

VII. Finansowanie programu

Przewiduje się następujące źródła finansowania programu - środki budżetu samorządu wojewódzkiego, środki budżetu państwa, środki pomocowe przewidziane na dofinansowanie zadań ujętych w kontrakcie wojewódzkim oraz środki własne beneficjentów. Według Programu Wsparcia dostępne środki finansowe z budżetu państwa i środki Unii Europejskiej na realizację działań przewidzianych w programie wynosić mogą 7,05 mln zł w 2001 roku oraz 14,29 mln zł w 2002 roku co daje łączną kwotę na lata 2001 - 2002 w wysokości 21,34 mln zł. Źródłem finansowania zadań programu będą także środki w ramach pożyczki Banku Światowego przeznaczone na Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich – 20 955 800 złotych. Program przewiduje alokację 8,95 mln zł w 2001 roku, 7,72 mln zł w 2002 roku oraz 4,27 mln zł w 2003 roku.

Zakładając, że poziom wsparcia w ramach kontraktów wojewódzkich utrzyma się na poziomie 10 - 11 mln zł rocznie, można przyjąć, że całkowita pula środków z budżetu państwa oraz środków pomocowych oraz pożyczki Banku Światowego dostępnych dla realizacji programu w latach 2001 – 2006 wynosić będzie około 81,00 mln zł.

Dodatkowym źródłem finansowania programu będą także środki z Funduszu Pracy przeznaczone na aktywne formy zwalczania bezrobocia w województwie. W roku 2001 środki te określone zostały na poziomie 34 mln zł.

Działania przewidziane w pkt. V.1. oraz V.2. - finansowane będą także z budżetu Wydziału Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego. Zaplanowana pula tych środków na realizację programu w roku 2001 wynosi 0,065 mln zł. Przyjęto założenie, że w budżetach wydziału na lata 2002 - 2006

na ten cel będzie przeznaczana kwota 0,500 mln zł rocznie co da łączne środki samorządu województwa przeznaczone na cały okres realizacji programu w wysokości 2,56 mln zł.

Wdrażanie programu będzie wymagało udziału własnego beneficjentów w finansowaniu zadań w wysokości 1,80 mln zł w 2001 roku oraz 2,40 mln zł w 2002 roku a w latach następnych około 14,00 mln zł.

Finansowanie programu w kolejnych latach realizacji programu:

2001 r. - 16,00 mln zł

2002 r. - 22,00 mln zł

2003 r. - 15,20 mln zł

W kolejnych latach, bez środków pożyczki Banku Światowego finansowanie programu na poziomie 10 - 11 mln zł rocznie.

Nie ujmowano udziału własnego beneficjentów programu.

Szczegółową strukturę finansowania poszczególnych działań w kolejnych latach oraz źródła pochodzenia tych środków przedstawia załącznik nr 1 do programu.

VIII. Zarządzanie i monitorowanie programu.

Za zarządzanie i monitorowanie programu odpowiedzialny jest Zarząd Województwa. Bezpośrednim koordynatorem podejmowanych działań będzie Wydział Gospodarki w Departamencie Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego.

Ponieważ program jest częścią programu rozwoju województwa i będzie realizowany w jego ramach, zarządzanie i monitorowanie będzie spójne dla obu programów i realizowane będzie przez powołane dla potrzeb programu rozwoju województwa Regionalny Komitet Sterujący i Komitet Monitorujący. Zadania obu komitetów zostały określone szczegółowo w „Programie rozwoju województwa zachodniopomorskiego na lata 2001 – 2002”. Również procedury regulacji przepływów finansowych oraz kontroli zostały określone w tym dokumencie.

Szczegółowe zestawy wskaźników monitorowania programu i konkretne wskaźniki do monitorowania działań zostaną ustalone na poziomie poszczególnych zadań.

**Przewidywane wydatki na działania wynikające z programu wspierania przedsiębiorczości,
wzrostu innowacji gospodarki i kierunków przeciwdziałaniu bezrobociu
w województwie zachodniopomorskim
na lata 2001 – 2006 *****

(w mln zł.)

działanie	Razem **	Środki publiczne											Sektor Prywatny	Informacyjnie		
		Udział Unii Europejskiej						Udział publicznych środków krajowych						MIF		
		Fundusze Przedakcesyjne						Razem	Budżet państwa	Budżet woj	Budżet powiatu	Budżet gminy *		Inne, w tym fund celowe	Ogółem	W tym EBI
		Razem	Phare			ISP A	SAPA RD									
IB	CBC		ESC													
Program wspierania przedsiębiorczości, wzrostu innowacyjności gospodarki i kierunki przeciwdziałania bezrobociu																
2001	7,05	2,80		2,80	-		4,25	4,19	0,06		1,80					
2002	14,29	7,45		2,80	4,65		6,84	6,34	0,50		2,40					
2003 – 2006	39,23	29,80		11,20	18,60		9,43	7,43	2,00		14,00					
Razem	60,57	40,05		16,80	23,25		20,52	17,96	2,56		18,20					
Działania																
V.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych	4,665	2,50		0,100	2,40		2,165	0,600	1,565							
2001	0,065	-		-	-		0,065	-	0,065							
2002	0,900	0,480		-	0,480		0,420	0,120	0,300							
2003-2006	3,600	1,920		-	1,920		1,680	0,480	1,200							

V.2. Regionalny system wspierania przedsiębiorczości	31,29	17,77		15,77	10,00			5,425	4,425	1,000		8,200				
2001	3,075	2,80		2,80	-			0,275	0,275	-		1,800				
2002	5,80	4,80		2,80	2,000			1,000	0,800	0,200		2,400				
2003-2006	22,42	18,27		10,27	8,000			4,150	3,350	0,800		4,000				
V.3. Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych	10,00							10,00				10,00				
2001	2,00							2,00				2,00				
2002	2,00							2,00				2,00				
2003-2006	6,00							6,00				6,00				
VI. Tworzenie mechanizmów i struktur sprzyjających działalności innowacyjnej	24,71	11,77		-	11,77			12,94	12,94	-		10,00				
2001	3,914	-		-	-			3,914	3,914	-		-				
2002	7,596	2,17		-	2,170			5,426	5,426	-		2,00				
2003-2006	13,20	9,60		-	9,600			3,600	3,600	-		8,00				

* udział własny samorządów lokalnych i innych beneficjentów programu

** bez pozycji budżet gminy

*** bez środków pożyczki Banku Światowego i Funduszu Pracy

Spis użytych w programie terminów i pojęć:

Centrum technologii – inkubator.

Działalność badawcza i rozwojowa - (badania i eksperymentalne prace rozwojowe w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

EURO – INFO - europejskie centra informacji dla małych i średnich przedsiębiorstw. Informują o funkcjonowaniu jednolitego rynku, przepisach, programach wsparcia, instrumentach strukturalnych, bazach danych etc.

Euroregion – zinstytucjonalizowana forma współpracy regionów przygranicznych dwóch lub więcej państw.

Inkubator przedsiębiorczości – niekomercyjny instrument wsparcia powstawania i rozwoju nowych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich. Inkubator to określona przestrzeń – z reguły w formie szeregu pomieszczeń przygotowanych do podejmowania w nich działalności produkcyjnej bądź usługowej. Spotykane są różne zakresy działań i różne nazwy: np. centra transferu technologii, centra innowacji, centra technologii.

Innowacja – występuje w literaturze ekonomicznej jako: (1) proces obejmujący powstanie pomysłu, prace badawczo – rozwojowe i projektowe, produkcję marketing i upowszechnianie dóbr, usług etc. (2) dobra, usługi lub pomysły, które są postrzegane przez odbiorcę jako jakościowo nowe na odpowiadających im rynkach.

Jednostki naukowe i badawczo rozwojowe:

- placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
- jednostki badawczo – rozwojowe, tj. jednostki mające za zadanie prowadzenie prac badawczo – rozwojowych, których wyniki powinny znaleźć w określonych dziedzinach gospodarki narodowej i życia społecznego (podlegają różnym ministerstwom w większości Ministerstwu Gospodarki),
- jednostki obsługi nauki (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, stowarzyszenia naukowe i inne jednostki obsługi nauki).

Jednostki rozwojowe, tj. jednostki prowadzące prace badawczo – rozwojowe obok innej podstawowej działalności (w przedsiębiorstwach przemysłowych, jednostkach projektowania

technologicznego i budowlanego, centrach naukowo – technicznych, rolniczych zakładach doświadczalnych itp.).

Konkurencyjność regionu – (1) Zespół cech decydujących o atrakcyjności regionu z punktu widzenia lokowania w nim inwestycji i jako miejsca zamieszkania; (2) Jako wyraz przewagi technologicznej lub niższych cen produktów i usług wytwarzanych w regionie w porównaniu z analogicznymi produktami i usługami w innych regionach.

Kontrakt wojewódzki – wg ustawy z 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego: umowa pomiędzy Radą Ministrów, a samorządem województwa określająca zakres, tryb i warunki realizacji:

1. zadań wynikających z programów wojewódzkich, które uzyskały wsparcie rządu,
2. zadań należących do spraw nadzorowanych przez ministrów właściwych, które wspierane są przez samorząd województwa.

KSU (Krajowy System Usług) – system świadczenia bezpłatnych i częściowo odpłatnych usług z zakresu doradztwa, informacji, finansowania i szkoleń dla małych i średnich przedsiębiorstw dofinansowywany przez Ministerstwo Gospodarki.

Marginalizacja – proces (i/ lub stan) wyłączenia społeczności instytucji, obszarów z procesów rozwojowych.

Monitoring – stwierdzenie przy pomocy wcześniej określonych wskaźników faktycznego stanu rzeczy (postępów i skutków interwencji publicznej). Monitoring prowadzony jest w sposób ciągły.

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa wg ustawy Prawo działalności gospodarczej z dnia 19 listopada 1999 roku.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego – wg ustawy z 12 maja 2000 roku o zasadach wspierania rozwoju regionalnego: dokument w formie uchwały Rady Ministrów, określający uwarunkowania, cele i kierunki wspierania.

Phare – CBC (Cross Border Cooperation) – program współpracy przygranicznej, zainicjowany w 1994 roku i służący finansowaniu projektów, głównie inwestycyjnych, stymulowanych na granicach krajów.

Program wojewódzki – wg ustawy z 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego: program, o którym mowa w art. 11 ust. 3 art. 18 pkt. 2 i art. 41 ust 2 pkt. 4 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz art. 54d ust. 1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.

Program wsparcia – wg ustawy z 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego: określony w rozporządzeniu rady ministrów zakres, tryb i warunki wspierania przez państwo programów wojewódzkich oraz realizowanych na podstawie kontraktu wojewódzkiego zadań ministrów właściwych na terenie województwa.

Region – podporządkowana szczeblowi centralnemu jednostka terytorialna, posiadająca reprezentację polityczną.

Strategia Rozwoju Województwa – wg ustawy z 12 maja 2000 r. o zasadach rozwoju regionalnego: dokument programowy samorządu województwa, sporządzony zgodnie z wymaganiami ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym z późniejszymi zmianami.

Venture capital – środki finansowe przeznaczone na rozwój, udostępniane zainteresowanym przedsiębiorstwom w formach z zasady nie prowadzących do wzrostu zadłużenia. Venture capital oferują wysoko specjalistyczne instytucje, które wyszukują spółki dobrze rokujące, ale cierpiące na niedobór kapitału.

Zasada dodatkowości – stanowi, że środki przekazywane przez Komisję Europejską z funduszy mają być tylko uzupełnieniem środków zgromadzonych na dany program przez odpowiednie władze krajowe (regionalne, lokalne).

Zasada koncentracji – określa, że interwencja funduszy, aby przyniosła efekt, nie powinna być rozproszona, lecz skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach.

Zasada partnerstwa – nakłada obowiązek jak najściślejszej współpracy pomiędzy Komisją Europejską a odpowiednimi władzami i instytucjami szczebla krajowego, regionalnego, lokalnego uczestniczących w przygotowaniu i realizacji działań w ramach funduszy.

Zasada programowania – nakłada obowiązek podejmowania decyzji na podstawie wieloletnich planów rozwoju i innych dokumentów planistycznych, obejmujących wszystkie informacje niezbędne dla sprawnego i efektywnego osiągnięcia zamierzonych celów.

Zasada subsydiarności (pomocniczości) – oznacza, że zorganizowani w różnych układach obywatele rządzą swoimi sprawami w granicach praw, a państwo podejmuje tylko działania, których sami obywatele wykonać nie potrafią i nie mogą. Zasada pomocniczości wymaga znalezienia równowagi pomiędzy możliwie nieskrępowaną aktywnością obywatelską a interwencją państwa.